

Kütüphaneler

P: Türkiye içindeki payı (yüzde), S: 81 il içindeki sırası, T: Türkiye

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Halk kütüphanesi sayısı		12	12	12	12	12	12	12	12	12
	P	1,02	1,03	1,04	1,04	1,06	1,07	1,08	1,07	1,07
	S	39	40	38	38	38	38	38	38	38
Kitap sayısı		106.282	112.226	120.148	126.437	132.025	139.097	137.082	130.018	142.776
	P	0,82	0,85	0,88	0,90	0,91	0,89	0,87	0,81	0,83
	S	46	46	45	45	41	43	46	50	49
Yararlanma sayısı		274.438	245.745	188.808	248.131	168.193	143.084	135.885	138.650	130.666
	P	1,30	1,21	0,99	1,25	0,87	0,76	0,70	0,69	0,63
	S	34	35	42	36	47	52	55	55	56
Kütüphaneye kayıtlı üye sayısı										
Ödünç verilen materyal sayısı		59.324	52.337	45.511	84.559	64.101	71.757	64.515	61.384	56.663
Bin kişi başına yararlanma sayısı		827	737	560	745	505	421	398	407	380
	S	11	15	18	9	23	34	33	34	41

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr / Bölgesel İstatistikler)

Kütüphaneler

P: Türkiye içindeki payı (yüzde), S: 81 il içindeki sırası, T: Türkiye

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Halk kütüphanesi sayısı		12	12	12	12	12	12	12	12	12
	P	1,06	1,06	1,05	1,03	1,02	0,99	0,96	0,95	0,93
	S	39	39	39	40	40	40	43	44	44
Kitap sayısı		149.112	155.025	165.279	156.484	163.593	168.388	177.322	186.143	194.745
	P	0,82	0,82	0,83	0,78	0,79	0,80	0,79	0,81	0,80
	S	49	47	47	55	56	55	52	52	52
Yararlanma sayısı		185.593	213.198	192.901	198.603	229.376	86.505	78.464	59.514	81.274
	P	0,79	0,92	0,77	0,70	0,73	0,67	0,50	0,22	0,24
	S	41	40	41	48	50	52	57	75	71
Kütüphaneye kayıtlı üye sayısı		11.590	14.452	14.904	16.645	27.234	29.839	32.804	36.580	40.637
Ödünç verilen materyal sayısı		62.814	61.385	73.102	94.263	107.002	53.355	51.880	54.287	66.284
Bin kişi başına yararlanma sayısı		535	606	542	550	634	239	214	161	215
	S	25	18	27	27	26	32	40	70	70

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr / Bölgesel İstatistikler)

Müzeler

P: Türkiye içindeki payı (yüzde), S: 81 il içindeki sırası

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
KTB müze sayısı	.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	P				0,55		0,53			0,52
	S				41		40			41
Arkeoloji ve tarih										
Etnografya ve antropoloji										
Genel	.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
KTB müze eser sayısı	.	5.108	5.226	5.337	5.461	5.610	6.000	6.045	6.459	6.544
	P				0,18		0,19			0,20
	S				55		55			53
Bin kişi başına KTB müze eser sayısı	.				16		18			19
	S				51		50			49
KTB ve özel müze eser sayısı	.									6.681
	P									0,19
	S									53
Bin kişi başına müze eser sayısı	.									19
	S									51
KTB ören yeri sayısı	.									-
KTB müze ve ören yeri ziyaretçi sayısı	.	12.848	14.830	11.882	12.570	13.348	12.948	9.940	9.435	9.066
	P				0,09		0,05			0,03
	S				39		52			59
Yerli	.	12.541	0	0	0	0	12.616	9.458	9.435	
Yabancı	.	307	0	0	0	0	332	482	0	
Bin kişi başına KTB müze ve ören yeri ziyaretçi sayısı	.				38		38			26
	S				33		51			53
KTB ve özel müze ve ören yeri ziyaretçi sayısı	.									10.216
	P									0,03
	S									60
Bin kişi başına müze ve ören yeri ziyaretçi sayısı	.									30
	S									58
Özel müze sayısı	.									1
Özel müzeler eser sayısı	.									137
Özel müzeler ziyaretçi sayısı	.									1.150
Özel müzeler personel sayısı	.									2
KTB müze ve ören yerleri ziyaretçi sayısı	.									9.066
Ücretli	.									-
Ücretsiz	.									9.066
Satılan müze kart sayısı	.									-
Ziyaretçi geliri (TL)	.									-

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr)

Müzeler

P: Türkiye içindeki payı (yüzde), S: 81 il içindeki sırası

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
KTB müze sayısı	.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	P	0,52	0,52	0,50	0,50	0,50	0,49	0,48	0,47	0,47
	S	42	42	47	48	46	47	49	47	47
Arkeoloji ve tarih										
Etnografya ve antropoloji										
Genel	.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
KTB müze eser sayısı	.	6.647	6.681	6.912	6.960	7.043	7.101	7.536	7.753	7.872
	P	0,21	0,20	0,21	0,21	0,22	0,22	0,23	0,23	0,24
	S	54	54	54	55	55	56	55	55	55
Bin kişi başına KTB müze eser sayısı	.	19	19	19	19	19	20	21	21	21
	S	50	50	50	50	50	51	50	50	48
KTB ve özel müze eser sayısı	.	6.784	6.826	7.057	7.105	7.193	7.255	7.693	7.910	8.029
	P	0,19	0,19	0,19	0,19	0,20	0,20	0,21	0,21	0,22
	S	54	54	54	55	55	55	55	55	55
Bin kişi başına müze eser sayısı	.	20	20	20	20	20	20	21	21	21
	S	51	51	51	52	52	52	49	48	49
KTB ören yeri sayısı	.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KTB müze ve ören yeri ziyaretçi sayısı	.	7.185	7.708	10.769	12.337	14.231	4.850	4.256	8.273	8.933
	P	0,03	0,04	0,05	0,04	0,04	0,05	0,03	0,03	0,03
	S	58	56	54	55	61	56	62	64	63
Yerli	.	7.185	7.708	10.769	12.337	14.231	4.850	4.256	8.273	8.933
Yabancı	.									
Bin kişi başına KTB müze ve ören yeri ziyaretçi sayısı	.	21	22	30	34	39	13	12	22	24
	S	51	48	42	52	54	52	56	60	56
KTB ve özel müze ve ören yeri ziyaretçi sayısı	.	7.940	7.755	10.842	12.415	14.613	4.870	4.335	8.918	9.011
	P	0,02	0,03	0,04	0,03	0,03	0,04	0,02	0,02	0,02
	S	62	60	60	59	64	60	66	68	70
Bin kişi başına müze ve ören yeri ziyaretçi sayısı	.	23	22	30	34	40	13	12	24	24
	S	58	56	55	58	61	58	63	66	64
Özel müze sayısı	.	1	1	1	1	1	2	1	2	2
Özel müzeler eser sayısı	.	137	145	145	145	150	154	157	157	157
Özel müzeler ziyaretçi sayısı	.	755	47	73	78	382	20	79	645	78
Özel müzeler personel sayısı	.	2	2	2	2	2	1			
KTB müze ve ören yerleri ziyaretçi sayısı	.	7.185	7.708	10.769	12.337	14.231	4.850	4.256	8.273	8.933
Ücretli	.									
Ücretsiz	.	7.185	7.708	10.769	12.337	14.231	4.850	4.256	8.273	8.933
Satılan müze kart sayısı	.									
Ziyaretçi geliri (TL)	.									

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr)

Müze Eser Sayısı

P: Türkiye içindeki payı (yüzde), S: 81 il içindeki sırası

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Taşınmaz kültür varlıkları I tek yapılar	.					290			354
	P					0,30			0,36
	S					57			54
Korunmaya alınan sokaklar	.								-
Anıt ve abideler	.					1			1
İdari	.					29			33
Kültürel	.					46			50
Şehitlikler	.					1			2
Askeri	.					9			14
Endüstriyel ve ticari	.					9			33
Dinsel	.					36			41
Mezarlıklar	.					5			8
Sivil mimarlık örnekleri	.					142			168
Kalıntılar	.					4			4
Taşınmaz kültür varlıkları I Sit alanı	.								129
	P								0,95
	S								36
Arkeolojik	.								120
Kentsel	.								1
Tarihi	.								2
Kentsel arkeolojik	.								
Karma	.								6
KTB müzelerdeki eserlerin yıl sonu mevcut sayıları	.								6.544
Arkeolojik materyal	.	1.963	0	2.145	2.240	0	2.535	2.534	2.722
Etnografik materyal	.	635	0	652	670	0	734	778	842
Sikke	.	2.495	0	2.525	2.535	0	2.712	2.714	2.862
Tablet	.								-
Mühür ve mühür baskısı	.	15	0	15	16	0	19	19	33
Arşiv dokümanları	.								-
El yazması	.								-
Diğer	.								-

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr)

Müze Eser Sayısı

P: Türkiye içindeki payı (yüzde), S: 81 il içindeki sırası

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Taşınmaz kültür varlıkları I tek yapılar	.	367	500	527	566	646	696	707	724	739
	P	0,36	0,48	0,50	0,52	0,57	0,60	0,59	0,59	0,59
	S	53	46	46	44	41	40	42	42	43
Korunmaya alınan sokaklar	.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anıt ve abideler	.	1	3	3	3	3	3	3	4	4
İdari	.	34	53	56	56	56	57	56	59	59
Kültürel	.	54	66	66	69	74	81	80	83	82
Şehitlikler	.	2	4	4	4	4	5	5	5	5
Askeri	.	14	13	13	18	35	37	38	43	56
Endüstriyel ve ticari	.	34	37	45	45	47	44	44	50	51
Dinsel	.	45	61	57	61	65	67	69	70	71
Mezarlıklar	.	10	58	58	62	74	78	81	83	84
Sivil mimarlık örnekleri	.	169	201	220	242	282	318	324	318	317
Kalıntılar	.	4	4	5	6	6	6	7	9	10
Taşınmaz kültür varlıkları I Sit alanı	.	129	442	444	447	454	467	466	469	473
	P	0,95	2,68	2,52	2,36	2,26	2,22	2,10	1,98	1,91
	S	36	11	11	14	15	15	15	16	17
Arkeolojik	.	120	433	435	438	448	461	460	463	467
Kentsel	.	1	1	1	1	2	2	2	2	1
Tarihi	.	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kentsel arkeolojik	.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Karma	.	6	6	6	6	2	2	2	2	3
KTB müzelerdeki eserlerin yıl sonu mevcut sayıları	.	6.647	6.681	6.912	6.960	7.043	7.101	7.536	7.753	7.872
Arkeolojik materyal	.	2.859	2.877	2.899	2.921	2.996	2.978	3.004	3.019	3.050
Etnografik materyal	.	879	883	938	941	942	943	1.335	1.341	1.348
Sikke	.	2.875	2.886	3.031	3.054	3.060	3.094	3.111	3.301	3.376
Tablet	.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mühür ve mühür baskısı	.	34	35	42	42	43	44	44	47	52
Arşiv dokümanları	.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
El yazması	.	-	-	-	-	-	-	-	3	3
Diğer	.	-	-	2	2	2	42	42	42	43

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr)

Kültür

Anadolu ile Avrupa arasında geçiş bölgesinde bulunan Kırklareli tarihi eserler bakımından Osmanlı kültür mirasına sahip zengin illerden biridir. Bu eserler arasında camii, hamam, çeşme, şehitlik, külliye, köprü ve türbeler yer almaktadır.

İl merkezinde Hızırbey Camii ve Arastası (1383), Lüleburgaz'da Sokullu Külliyesi (1570) ve Babaeski'de Cedit Ali Paşa Camii (1555), Demirköy Dökümhanesi, Vize Antik Tiyatrosu, Vize Kalesi ve antik kazı alanları önemli tarihi yapılarıdır. Ülkemizde en çok tümülüs grubu ilimiz sınırları içinde, özellikle Vize ilçesinde bulunmaktadır. Ayrıca, birçok dolmen de ilimizde yer almaktadır. Kale ve kule kalıntıları da ilimizin kültür zenginliğini arttırmaktadır.

Toplam 484 sit alanı mevcuttur. Bunun 475'i arkeolojik, 3'ü tarihi, 2'si kentsel, 4'ü de karma sitlerdir.

Höyük ve tümülüs kazılarına devam edilmektedir. Bu kazılar Kırklareli'nin yakın zamana kadar hiç bilinmeyen erken dönemlerine ait yeni bilgileri ortaya çıkarmaktadır. Vize Çömlektepe'de yapılan kazıda tüm Trakya'da şimdiye kadar bilinen tek antik tiyatro bulunmuştur. İstanbul'un Fethi sırasında kullanılan top ve güllerin bir bölümü Demirköy ilçesinde bulunan Dökümhane'de imal edilmiştir. Burada başlatılan kazılar çok önemli bir tarihi eseri ortaya çıkarmaktadır.

İl merkezinin güneyinde Aşağı Pınar mevkiinde 1993 yılından bu yana sürdürülen arkeolojik kazı çalışmalarında, günümüzden 8200 yıl öncesinde Anadolu'dan Trakya'ya tarım ve köy yaşantısını getiren, bölgenin en eski çiftçi toplumlarının izlerine rastlanmıştır. Bu bulgular Avrupa Kıtası'nda günümüze kadar gelişen uygarlığın ilk temellerini oluşturması bakımından bilim dünyasında büyük bir ilgiyle karşılanmıştır. Aşağı Pınar yerleşimi 2000 yıl kadar aralıksız devam ettikten sonra günümüzden 6200 yıl kadar önce terk edilmiştir.

Müzeler

İlimizde Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 1 Müzesi (Kırklareli Müzesi) ile buraya bağlı olarak faaliyetini sürdüren 2 Özel Müze (Atatürk Sanayi Müzesi - Alpullu Şeker Fabrikası - 1926 ve Büyükkarıştıran Belediyesi Etnografya Müzesi) bulunmaktadır.

Bunlar dışında tarihi Yayla Mahallesi'nde, Kırklareli Belediye Başkanlığı tarafından faaliyeti sürdürülen Atatürk Evi ile Ali Rıza Evi ve Kırklareli İl Özel İdaresi'nin Kırklareli Kültür Sanat Evi bulunmaktadır.

Kırklareli Müzesi: Müze Müdürlüğü hizmet binası 1894 yılında Mutasarrıf Neşet Paşa ve Belediye Başkanı Hacı Mestan Efendi zamanında Belediye Başkanlık Binası olarak inşa edilmiştir. 1962 yılına kadar fiilen belediye binası olarak kullanılmış, 1970 yıllarında ise tamamen boşaltılmıştır. 1983 yılından itibaren başlayan ve çeşitli aralıklarla devam eden restorasyon, teşhir-tanzim çalışmaları 1993 yılında tamamlanmış olup 1994 yılından itibaren Kırklareli Müzesi olarak hizmet vermektedir.

Bodrum üstü iki katlı betonarme olarak inşa edilmiş yapının 4 cephesinde yayılan kemerli pencereler yer almakta olup, girişinde dört sütuna oturan cumba bulunmaktadır. Bodrum katta mutfak ve depolar, birinci katta idari bölüm ve Tabiat Salonu, üst katta ise Arkeoloji ve Etnografya seksiyonları yer almaktadır. 2023 yılı itibarıyla Kırklareli Müzesi envanterine kayıtlı toplam 7872 adet eser bulunmaktadır. Haftanın her günü 08.30-17.15 saatleri arasında ücretsiz olarak ziyaretçileri ağırlamaktadır.

Tabiat Salonu: Müzesinin giriş katında yer alan Tabiat Salonu, bölgede yaşamış ve yaşamakta olan hayvanların tahnit edilmiş olarak sergilendiği bölümdür. Hayvanların doğal yaşam ortamlarının canlandırılarak sergilendiği bu salonda 76 farklı türlerden kuş ve memeliye ait 102 örnek bulunmaktadır. Sergilenen hayvanların bir kısmı nesli tükenmiş, bir kısmı ise nesli tehlike altında olan türlerdendir.

Arkeoloji Salonu: Ağırlıklı olarak Kırklareli'nde gerçekleştirilmiş olan arkeolojik kazılarından (Aşağıpınar, Kanlıgeçit, Çömlektepe Höyükleri'nden) elde edilen eserler sergilenmektedir. Kırklareli'nde MÖ4800 yıllarından başlayarak kesintisiz olarak devam eden Neolitik Dönem, Kalkolitik Dönem, Tunç Devri, Demirçağ, Klasik Dönem, Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerine ait eserler bulunmaktadır. Bu bölümde ayrıca Klasik dönemlerden, Osmanlı dönemine kadar süregelen ve kronolojik seyir takip eden bir de sikke vitrini bulunmaktadır.

Etnografya Salonu: Demirköy Fatih Dökümhane kazısından elde edilen eserler ile 19-20.yy. başlarını yansıtan geleneksel "Kırklareli Şehir Odası" ünitesi ve çeşitli dönemlere ait geleneksel giysi, takı ve çeşitli günlük malzemenin yer aldığı sergi bulunmaktadır.

Özel Atatürk Sanayi Müzesi – Alpullu Şeker Fabrikası – 1026: Babaeski ilçesine bağlı Alpullu beldesinde bulunan ve Mustafa Kemal Atatürk tarafından da ziyaret edildiği bilinen, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk şeker üreten fabrikası olan Alpullu Şeker Fabrikası Kompleksi içerisinde yer alan Ergene Köşkü restore edilerek 2019 yılında özel müze olarak açılmış ve 2022 yılından itibaren ziyaretçilerini ağırlamaya başlamıştır. Müze seksiyonunda bulunan erken Cumhuriyet dönemini yansıtan mobilyalar, Mustafa Kemal Atatürk'ün kendi el yazısının bulunduğu anı defteri, yine Atatürk'ün kullanmış olduğu çay ve süt fincanları ile şeker fabrikasında kullanılan çeşitli aletler, sanayi tarihini anlatan bilgi notları ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir.

Büyükkarıştıran Belediyesi Etnografya Müzesi: Lüleburgaz ilçesine bağlı Büyükkarıştıran beldesinde bulunan müzede, köy yaşantısını yansıtan kıyafetler, günlük kullanım eşyaları ve tarımsal aletler sergilenmektedir.

Atatürk Evi: Merkez Yayla mahallesinde Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün Yunanistan'ın Selanik şehrinde doğduğu evin birebir ölçüleri kullanılarak inşa edilmiştir. 17 Ocak 2018 tarihinde halkın ziyaretine açılmıştır. Kırklareli Atatürk Evi, ziyarete açıldığı tarihten itibaren büyük ilgi görmektedir.

Ali Rıza Efendi Kültür Evi: Merkez Yayla mahallesinde bulunan ve adını Mustafa Kemal Atatürk'ün babasından alan müzede Balkan ülkelerinin (Türkiye, Yunanistan, Bulgaristan, Karadağ) ortak kültürel değerleri sergilenmektedir.

Kültür ve Sanat Evi: Kırklareli geleneksel kültürünü yansıtan bölümlerden oluşan Türk Ocağı Binası günümüzde İl Özel İdaresi'ne ait Kültür ve Sanat Evi olarak hizmet vermektedir. Yayla Mahallesi meydanına çıkan yolun solunda bulunmaktadır. 3 katlı taş yapı gösterişli mimarisi ve iç mekanlardaki süslemeleri ile dikkat çekicidir. Dr. Peterkof'un Konağı olarak bilinen yapı, Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra Halk Fırkası'nın mülkiyetine geçmiş, 1932 yılına kadar Türk Ocağı olarak hizmet vermiştir. Ulu önder Atatürk 20 Aralık 1930 tarihinde Kırklareli'ni ziyaret ettiğinde bu binada Kırklareli halkına seslenerek "kültür ve uygarlık" hakkındaki görüşlerini açıklamıştır. Türk Ocağı kapatıldıktan sonra bina Çocuk Esirgeme Kurumu'na verilmiş, 1944 yılına kadar Çocuk Yuvası olarak kullanılmıştır. Daha sonraları Verem Savaş Dispanseri olarak hizmet veren bina, 2002 yılında İl Özel İdaresi tarafından satın alınmış ve 2016 yılında Kırklareli'nin geleneksel kültürünün yansıtıldığı "Kültür ve Sanat Evi"ne dönüştürülmüştür.

Taşınmaz Kültür Varlıkları

Kırklareli'nde 739 taşınmaz kültür varlığı, 484 sit alanı bulunmaktadır.

Höyükler

Anadolu'daki çok tabakalı höyüklerle oranla, Trakya'da çoğunlukla düz iskan olarak isimlendirilen az tabakalı tarihi yerleşim alanlarının sayısı oldukça fazladır. Bunun yanında yine de çok katmanlı höyükler de bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi İÜ Prehistorya bölümü adına Prof.Dr. Mehmet ÖZDOĞAN başkanlığında kazısı yapılmış olan Kırklareli Aşağıpınar ve Kanlıgeçit yerleşim alanlarıdır. Burada yapılan çalışmalarda Neolitik Dönem'den Helenistik Dönem'e kadar uzunca bir zaman dilimini veren pişmiş toprak, kemik, taş ve az oranda metal buluntu ele geçirilerek Kırklareli Müzesi'ne kazandırılmıştır. Yine Aşağıpınar yerleşme alanı yakınlarında bulunan Tilkiburnu yerleşim alanında da detaylı bir çalışma yapılmamış olmakla birlikte burada ele geçen bazı malzeme MÖ 4000'lere kadar varan bir iskânın söz konusu olduğunu ortaya koymaktadır.

Düz iskân alanlarının yanında çeşitli mağaralarda tarih öncesi dönemlere ait yerleşim izlerine de rastlanılmaktadır. Bunlardan en önemlisi Kırklareli merkez ilçeye bağlı Kayalı köyü yakınlarındaki Kayalı Höyüğü/Bedre Mağarası'dır. Şu ana kadar detaylı bir araştırma yapılmamış olmakla birlikte burada ele geçen pişmiş toprak malzeme MÖ II. binin sonlarına kadar iskânın söz konusu olduğunu göstermektedir. Ayrıca Koyunbaba köyünde bulunan Koyunbaba Höyüğüde bilinen diğer höyüklerdendir.

Bunlardan başka bir diğer önemli höyük ise Vize ilçesinde bulunan Çömlektepe Höyüğü'dür. 1995-97 yılları arasında yapılan Müze Kurtarma Kazısı ile Kırklareli'nin bilinen tek antik tiyatrosu gün yüzüne çıkarılmıştır. Yine Vize ilçesinde bulunan Asmakayalar Höyüğü ve Pınarhisar ilçesinin Kaynarca beldesinde bulunan Batakdemiş Höyüğü, tespiti ve tescilli yapılmış höyükler arasında yer almaktadır.

Aşağıpınar Höyüğü: Aşağıpınar yerleşmesi Trakya'da, Kırklareli il merkezinin içinde sayılabilecek bir konumda, kent merkezinin 500 metre kadar güneyindedir. İlk olarak 1981 yılında İstanbul Üniversitesi Prehistorya Anabilim Dalı Trakya Yüzey Araştırması Çalışmaları'nda saptanan Aşağıpınar'daki arkeolojik kazı çalışmaları 1993 yılında, İstanbul Üniversitesi ile Berlin Alman Arkeoloji Enstitüleri'nin ortak projesi olarak Harmann Parzinger ile Mehmet ÖZDOĞAN başkanlığında başlamıştır. Arkeolojik kazı çalışmaları 2019 yılında sonlandırılmış olup depo ve yayın çalışmaları devam etmektedir.

Aşağıpınar'da ilk yerleşim İÖ 5800 yıllarına tarihlenir. Bölgenin, Anadolu İlk Kalkolitik Çağ'ı ile çağdaş olan bu en eski yerleşimi, aynı zamanda Trakya'nın iç kesimlerinde tarım ve hayvancılığın başlangıç sürecini de temsil etmektedir. Bu dönem yerleşmesi dereye eğimli yamaca, dörtgen planlı ahşap büyük yapıların dizilmesi ile oluşmuştur. Döneminin Balkanlar'daki en büyük ve iyi korunmuş bu yapılar bu kültürü çeşitli yönleri ile anlamamızı sağlayan zengin buluntular vermiştir. Bunların arasında özellikle tütsü kapları, dokuma tezgâh parçaları ile depolandıkları yerde yanarak kömürleşmiş çeşitli tahıl ve bademler ilgi çekicidir.

Aşağıpınar, Orta Kalkolitik Çağ kültürünü Trakya Bölgesi'nde en iyi yansıtan kazı yeridir. Bu döneme ait kazı ile açığa çıkartılan 4 bin metrekarelik alanda 32 yapı kalıntısı, çok sayıda ambar, ışık, ocak, fırın bulunmuştur. Dönemin Vinça türü olarak bilinen yiv, oluk ve çizgi bezemeli çanak çömleğinin en zengin ve güzel çeşitlemesini vermenin yanı sıra, inanç sistemini gösteren kaplar ve kil figürin buluntuları ile tanınmaktadır.

Aşağıpınar buluntu topluluğu içinde boncuk gibi takıların biçimlendirildiği ışık yeri büyük bir önem taşımaktadır. Malahit, spondylus, mermer, kaya kristali gibi kayaların işlenmiş takılar ile birlikte, bunların yapımında kullanılan aletler, yarı işlenmiş parçalar ve çok sayıda hammadde bulunmuştur. Bu buluntular bize tarihcinesi boncuk yapım tekniğini tüm ayrıntıları ile göstermektedir. Kalkolitik dönem yerleşmesi şiddetli bir yangın ile tahrip olmuştur.

Aşağıpınar yerleşiminin kutsal olduğu değerlendirilen bölümü İÖ 5. yüzyılda bir Trak büyüğü için yapılan mezar tepesi (tümülüs) ile kaplanmıştır. Ancak tümülüsün Ortaçağ'da tahrip edilerek dağıtıldığı anlaşılmaktadır. Aşağıpınar Tepesi yakın çevresinde bulunan ve 1936 yılında kazılmış olan Kırklareli tümülüsleri ile birlikte değerlendirildiğinde, bu bölgenin bir Trak mezarlık alanına dönüştüğü söylenebilir.

Arkeolojik kazı çalışmaları 2019 yılında sonlandırılan kazı alanında, Kırklareli Projesi kapsamında bir "Açık Hava Müzesi" yapılması planlanmaktadır.

Kanlıgeçit Höyüğü: Kırklareli il merkezinin yakınında, Aşağıpınar'ın 300 m kadar batısında yer alan Kanlıgeçit, mimari dokusu ve buluntularıyla Balkanlar'da başka örneği bilinmeyen bir İlk Tunç Çağı yerleşimidir. Aşağıpınar'daki yerleşimin sonlanmasının ardından, Kırklareli çevresinde sürekli bir iskanın olmadığı, olasılıkla göçebe toplulukların kısa süreler için konakladığı bir dönemin ardından, MÖ 4. bin yılın sonlarına tarihlenen Kanlıgeçit ile bölgeye yeniden yerleşildiği anlaşılmaktadır. Ahşap mimarisıyla tipik bir Balkan köyü olarak başlayan ve MÖ 3. binyılın ortalarına kadar Bulgaristan Ezero kültürüyle benzerlik gösteren yerleşim, İlk Tunç Çağı II döneminin sonlarında, Anadolu kent modeline göre yeniden biçimlendirilmiş ve MÖ 2050 yıllarında şiddetli bir yangınla sonlanmıştır.

1994-2009 yılları arasında gerçekleşen arkeolojik kazılardayerleşimin "akropol" ya da "iç kale" olarak tanımlanan merkezinin hemen tümü açığa çıkarılmıştır. Arkeolojik araştırma ve yayın çalışmalarının tamamlanmasının ardından yerleşim, bir koruma ve sergileme projesi kapsamında düzenlenmiştir.

İlk Tunç Çağı'nda Anadolu'da kent devletleri gelişirken, Balkanlar'da daha çok kırsal bir yaşam biçimini sürdüren topluluklar bulunmaktadır. Farklı yaşam biçimlerini yansıtan bu iki bölge arasında yer alan Kanlıgeçit yerleşimindeki süreç, bölgeler arası etkileşimi de yansıtacak özellikler göstermektedir. Balkan yerleşimi olarak kurulan Kanlıgeçit'in Anadolu kent modeline dönüşümü büyük bir olasılıkla Kırklareli'nin kuzeyinde Istranca Dağları'nda bulunan zengin bakır ve altın madenlerinin varlığıyla ilgili olmalıdır. Yerleşmedeki dönüşüm yalnızca mimari ile değil, İç Anadolu özellikli çanak çömlek, figürinler ve daha da önemlisi çok sayıda evcil at kemiğiyle belgelenmiştir. Dolayısıyla yerel bir yöneticinin Anadolu modelini mi aldığı yoksa bu dönüşümün Anadolu'dan gelenlerin etkisiyle mi gerçekleştiği kesin olarak açıklanamamaktadır. Kanlıgeçit'e ithal olarak gelen Anadolu buluntuları arasında Trakya'nın bilinen en eski çark yapımı tabakları, İç Anadolu özellikleri gösteren parlak kırmızı astarlı kaplar bulunmaktadır. Bulunan çok sayıda at kemiği yerleşimin MÖ 3. binyılın ortalarına tarihlenen bir kervan yolunun üzerinde olduğunu düşündürmektedir.

Kırklareli Projesi, Aşağıpınar ve Kanlıgeçit yerleşimlerinde gerçekleşen araştırmaların sonuçlarını içeren bir arkeoloji projesidir. Proje, 1980'li yıllarda başlayan yüzey araştırmaları ve kurtarma kazılarının devamı niteliğindedir. Araştırmalar sonucunda elde edilen bilginin toplumla paylaşılması ve arkeolojik alanların korunarak gelecek kuşaklara aktarılması için çalışmalar kapsamında bir de Kültürel Miras Yönetimi projesi gerçekleştirilmektedir.

Vize Çömlektepe Höyüğü ve Antik Tiyatro: Vize yaklaşık MÖ IV. binin ortalarından itibaren iskâna tabi tutulmuştur. İlk yerleşik gruplar bölgeye adını veren Trak boylarıdır. MÖ 72 yılında Doğu Trakya Krallığı'nın kurulması ile Vize, bölgenin başkenti konumuna gelmiştir.

Yerleşim birimi içinde yer alan iki höyükten biri olan Çömlektepe Höyüğü'nden Tunç Çağı başlarından Roma döneminin sonlarına kadar kullanıldığına dair pek çok buluntu ve seramik parçaları bulunmuştur. Özellikle Kırklareli Müzesi başkanlığında Trakya Üniversitesi'nin katılımıyla höyüğün güneybatı eteğinde yapılan kazılarda Roma dönemi bir tiyatro ve beraberinde pek çok kıymetli plastik yarı plastik heykel ve kabartmalar ele geçirilmiştir.

Kültürel değerleri araştırmak amacıyla Vize, Çömlektepe Höyüğü üzerinde 1995 yılında Müze Müdürlüğü başkanlığında Trakya Üniversitesi Arkeoloji ve Sanat Tarihi Anabilim Dalı öğrenci ve öğretim üyelerinin katılımı ile 168 ada, 27 parsel üzerinde arkeolojik kazılar başlatılmış ve bu kazılar 3 yıl devam ettirilmiştir. Çalışmalar esnasında II. yy Roma Dönemi'ne tarihlenen antik tiyatro ortaya çıkarılmış ve aynı zamanda yine aynı dönemlere ait mermerden gayet iyi işçilikle yapılmış büyük bir kadın heykeli de ortaya çıkarılmıştır. Yine çalışmalar esnasında antik tiyatronun sahne frizleri (Vize rölyefleri) de ortaya çıkarılmıştır. Kazı alanı içerisinde karşılaşılan ve Bizans Dönemi yapısı olduğu düşünülen bir binanın dış cephesinin kaplama mimari elemanı olduğu anlaşılan bu eserler halen Müze Müdürlüğü'nde sergilenmektedir.

Antik tiyatro kazı alanının temizlik ve çevre düzenleme çalışmaları ilk etap 2003 yılında ve ikinci etap yapılan kamulaştırmalardan sonra 2017 yıllarında yapılarak çevresi tel örgü ile emniyete alınmış ve ziyaret edilebilir hale getirilmiştir. Antik tiyatronun ve höyüğün tamamının kazılarak ortaya çıkarılabilmesi için kamulaştırma çalışmalarının tamamlanması gerekmektedir.

Tilkiburnu Höyüğü: Pınarhisar Ataköy'de bulunmaktadır. 1981 yılında Tilkiburnu Höyüğü'nde, kısa süreli bir kurtarma kazısı gerçekleştirilmiştir. Burada çok tartışılan kronoloji sorunlarına çözüm getiren, MÖ 3 bin yılı başlarına ait, Anadolu ve Kuzey Balkan kökenli buluntular birlikte bulunmuştur.

Asmakaya Höyüğü: Vize ilçesinde, Kıyıköy yolunun solunda yer alan Asmakayalar mevkiinde bulunan höyükte bir mağara manastırı, kaya mezarları ve su yolu kalıntıları bulunmaktadır.

Kültür Varlıkları

Külliyeleler

Lüleburgaz Sokullu Mehmed Paşa Külliyesi: Sokullu Mehmed Paşa tarafından 1569-1570 (H.977) yıllarında Mimar Sinan'a ibadet, ticaret ve eğitim amaçlı yaptırılan külliye, cami, medrese, kütüphane, türbe, sıbyan mektebi, çarşı, hamam ve kervansaraydan oluşmaktadır. Kervansaray 1935'te yıkılmıştır. Lüleburgaz ilçe girişinde oldukça geniş bir sahaya yayılmıştır. Ancak çeşitli tahribatlara maruz kalan külliye, bugün adeta birbirinden bağımsız birer yapı görünümünü arz etmektedir. 16'ncı yüzyılın tanınmış devlet adamı, devşirme kökenli, saray damadı, 1505 yılı doğumlu, saraydaki çeşitli görevlerini takiben kaptan-ı deryalık, sancak beyliği, Rumeli Beylerbeyliği ve vezirlik görevlerinde bulunmuş, 1564 yılında sadrazam olmuş ve bu görevini ölüm tarihi olan 1579 yılına kadar sürdürmüş olan Sokullu Mehmed Paşa tarafından bu külliyenin 1569 yılında Lüleburgaz'da yaptırılma amacı; Osmanlı'nın 16'ncı yüzyıldaki askeri, siyasi, ticari, sosyal, haberleşme ve ulaşım politikasının bir gereği olarak düşünülebilir. Şöyle ki; Osmanlı İmparatorluğu'nda Kanuni Sultan Süleyman (1520-1566) ile birlikte Balkanlara yapılan seferlerin artması, eski bir Roma yolu olan ve Lüleburgaz'ın da içinden geçen İstanbul-Edirne-Belgrad yolunun önemini arttırmış, bu güzergâhın iyileştirilmesini gerektirmiştir. Dolayısıyla bu yol üzerinde bulunan her önemli mevki, menzil adı verilen durak ve konaklama yeri olarak belirlenmiştir. Lüleburgaz, bu dönem ile birlikte ordunun konaklayabileceği, iaşesini sağlayabileceği menziller içinde yer almaktaydı. İstanbul ve Trakya bölgesi Balkan şehirleri arasında buğday, tahıl, canlı hayvan, kumaş vb. malları taşıyan kervanların konaklayacağı tesislere olan gereksinim, çevresi zengin tarım alanları ve meralarla çevrili Lüleburgaz'da büyük bir kervansaray, çok sayıda alış-veriş dükkânı ve panayır (Evliya Çelebi burada kurulan panayıra "Siğır Panayırı" der.) kurulmasını gerektirmiştir.

Camiler

Kırklareli Hızır Bey Camii (Büyük Camii): Kırklareli merkezinde çarşı içindedir. 1383 (H.785) yılında Köse Mihalzâde Hızır Bey tarafından yaptırılmış kare planlı bir yapıdır. Duvarların dış yüzleri, kubbe kasnağı ve minaresi düzgün yonuköfeki kaplamadır. Son cemaat kısmı ve avlu duvarı sonradan ilavedir. Minaresi kesme taş ve tek şerefeli, kütük kare ve külah kurşunludur. Büyük Camii olarak da bilinen yapı ibadete açıktır.

Kırklareli Kadı Camii: Kırklareli merkezinde Ahmet Mithat İlkokulu karşısında bulunmaktadır. Emin Ali Çelebi tarafından 1577 (H.985) yılında yaptırılmış olan cami halen kullanılmakta olup kare planlıdır. Daha önceden yakınında bulunan bir mahkemeden dolayı bu camiye Kadı Camii denilmektedir. Bir diğer adı da Emin Ali Çelebi Camii olan yapının duvar bünyesi üç cephede düzgün yonuköfeki kaplamadır. Alt sıra pencerelerinin söveleri ve mihrabi çok iyi işçiliği olan köfeki taşındandır. Alt sıra pencerelerinin hafifletici kemerlerinde köfeki hakedilmiş kabartma dilimli ve kemer sivrisine yakın rozetler caminin tek tezyinat özelliğidir. Tavan ve çatı ahşap olup, dört mahyalı ve üzeri alaturka kiremit örtülüdür. Minaresi camiye bitişik olup çok köşeli kütüklüdür.

Kırklareli Beyazıt Camii: Kırklareli merkezinde Hatice Hatun Mahallesi'nde bulunmaktadır. İlk inşa XVI. yüzyılda olup ikinci inşa 1593-1594 (H.1002) tarihinde Güllabi Ahmet Paşa tarafından yaptırılmıştır. Halen ibadete açık olup, kare planlıdır. Duvarların dış yüzleri alternatif tuğla sıkıştırırmalı köfeki ve tuğla hatıl sıralıdır. İç tezyinatı ve çatısı ahşaptan, dört mahyalı olup üzeri alaturka kiremit örtülüdür. Minare kaideden itibaren köfeki örgülüdür.

Kırklareli Karakaş Camii: Kırklareli merkezinde Karakaş Mahallesi'nde bulunmaktadır. 1628 (H.1110) tarihinde Karakaş Hacı Mehmet Bey tarafından yaptırılmıştır. Cami kare planlı, moloz taş, ahşap çatılı bir yapıdır. Eski caminin minaresi kesme muntazam köfeki tek şerefeli ve külah kurşunludur. Yeni bina betonarme ve minaresi kütüğe kadar yıkılmış, yeniden yapılmıştır. Sonradan ek bir son cemaat kısmı ilave edilmiştir. Çatısının üzeri marsilya kiremitleri ile örtülüdür. Halen ibadete açıktır.

Kırklareli Kapan Camii: Yeni Belediye Binası yanında, 1640 (H.1050) yılında Karaca İbrahim Bey tarafından yaptırılmıştır. Diğer adı Karaca İbrahim Camii olan yapı halen ibadete açıktır. Bina esasen kare planlı olup eski Müftülük Binası sonradan ilave edilmiştir. Duvarların dış yüzü düzgün yonuköfeki kaplamadır. Taş dizileri arası tuğla hatıllıdır. Çatısı dört mahyalı olup ahşap üzerine marsilya kiremit kaplıdır. Minaresi muntazam kesme taş örgülü, tek şerefeli ve külah da kesme taşlıdır.

Üsküpdere Camii: Merkez ilçeye bağlı Üsküpdere köyünde bulunmaktadır. 1904 yılında yaptırılmış, dikdörtgen mekânlı, kadınlar mahfili ve son cemaat yeri bulunmaktadır. Tavan ahşaptan olup dört cephede sivri kemerli pencereleri bulunmakta, minaresi tek şerefelidir.

Kırklareli Karahamza Köyü Eski Cami: Kırklareli Karahamza köyünde bulunmaktadır.

Kırklareli Kavaklı Beldesi Merkez Cami: Kırklareli Kavaklı beldesinde bulunmaktadır.

Kırklareli İnce Beldesi Kemal Paşa Cami: Kırklareli İnce beldesinde bulunmaktadır.

Kırklareli Çayırdere Köyü Camii: Kırklareli Çayırdere köyünde bulunmaktadır.

Kırklareli Namazgâhi: Şehrin kuzeyinde bulunmakta olup 1930 yılına kadar mezarlık ve namazgâh olarak kullanılmıştır. Halen çamılık ve park olarak faaliyette bulunmaktadır. Namazgâh ve mezarlık iken mihraplı, ezan okunacak yeri bulunan ve bayram namazlarının kalabalık bir cemaatle kılındığı bilinmektedir. Şimdi mesire yeri olarak kullanılmakta ve içinde kimliği meçhul bir yatırı vardır.

Babaeski Cedid Ali Paşa Camii: İstanbul-Edirne asfaltı yanında köprü başında bulunmaktadır. 1555 (H. 962) yılında Cedid Ali Paşa tarafından mimar Koca Sinan'a yaptırılmıştır. Bu yapı etrafında hiçbir mezar kalmamıştır. 1832'de esaslı bir tamir görmüştür. Dört satırlık Türkçe inşa kitabesiyle on satırlık tamir kitabesi mevcuttur. Kare bir plan üzerine kesme köfeki taşı kullanılarak yapılmış, üzeri kurşun büyük bir kubbe ile örtülüdür. Birinin çatısı ahşap olmak üzere birbirine ekleme yapılmış iki son cemaat yeri vardır. Tek şerefeli minaresi Balkan Harbi'nde (1912) Bulgarlar tarafından yıkılmış ise de sonradan tekrar yapılmıştır. Cami, Edirne'deki Selimiye'nin küçük bir modelidir. Halen cami olarak kullanılmaktadır.

Babaeski Fatih (Eski) Camii: Asfalt üzerinde tarihi çeşmenin arkasındadır. 1467 (H. 871) tarihinde yapılmış, halen ibadet amacıyla kullanılmakta ve iç kapı üzerinde taşla hakedilen iki satırlık bir inşa kitabesi vardır. Moloz taş dört duvardan ibaret olan bu caminin son cemaat kısmı ahşap kiremitlidir. Minaresi yıkılmış olup sonradan şerefeden yukarıya ahşap olarak yapılmıştır.

Babaeski Alpullu Şeker Camii: 1955 yılında Osmanlı camilerinin planı ve mimari üslubu örnek alınarak kesme taştan inşa ettirilmiştir. Kare planlı caminin üzerini örten tek kubbe, sekizgen kasnak üzerine geçişleri pandantifle sağlanarak oturtulmuştur. Girişinde yuvarlak kemerli üç küçük kubbeli son cemaat yeri bulunmaktadır. Tek minaresi bulunmaktadır.

Babaeski Terzili Köyü Camii: Babaeski Terzili köyünde bulunmaktadır.

Babaeski Ağayeri Köyü Camii: Babaeski Ağayeri köyünde bulunmaktadır.

Babaeski Katranca Köyü Camii: Babaeski Katranca köyünde bulunmaktadır.

Babaeski Büyük Mandıra Beldesi Merkez Camii: Babaeski Büyükmandıra beldesinde bulunmaktadır.

Babaeski Taşağıl Köyü Camii: Babaeski Taşağıl köyünde bulunmaktadır.

Lüleburgaz Sokullu Mehmed Paşa Camii: Sokullu Mehmed Paşa tarafından 1569-1570 yıllarında Mimar Sinan'a yaptırılan külliye içinde bulunmaktadır.

Lüleburgaz Kadı (Gazi) Ali Camii: Osmanlı Sultanı I. Murad zamanında 1360-1363 yıllarında Hacı İlbeği tarafından oğlu Gazi Ali Bey adına yaptırılmıştır. Lüleburgaz'a Edirne istikametinden girişte, Lüleburgaz Sokullu Mehmed Paşa Köprüsü'nün karşısında yer alır. Pınarhisar'dan getirilen taşlarla kare planlı, tek minareli olarak yapılmıştır. Halen ibadete açıktır.

Lüleburgaz Büyükkarıştıran Çağaloğlu Rüstem Paşa Camii ve Haziresi: Geç Osmanlı Döneminde inşa edilmiş olan cami dikdörtgen planlı ve tek minarelidir. Tüm cepheler ve minare kaidesi çimento esaslı harç ile yakın zamanda sıvanmıştır. Cami avlusundan alınarak mezarlık alanına taşınmış yaklaşık 200x80 cm boyutlarında 20 cm kalınlığında mermer mezar kapak taşı bulunmaktadır. Bu mezar kapak taşının baş taşı kırılmış olup, ayak taşı sağlam durumdadır.

Pehlivan Köyü Merkez Camii: Dikdörtgen planlı, kırma çatılı, tek minareli, Osmanlı döneminde inşa edilmiş olan caminin giriş kapısının üzerinde bulunan kitabesinde H.1319 tarihi okunmaktadır.

Pehlivan Köyü Kumköy Köyü Camii: Köy içinde dikdörtgen planlı, kırma çatılı, tek minareli, Osmanlı döneminde inşa edilmiş olan caminin iç kapının üzerinde bulunan Osmanlıca yazılı mermer kitabesinde hicri 1320 tarihi yazılıdır.

Pehlivan Köyü Kuştepe Köyü Camii: Köy içinde dikdörtgen planlı, kırma çatılı, tek minareli, Osmanlı döneminde inşa edilmiş olan caminin minaresinin üzerinde bulunan 2013 yılında yapılmış onarım kitabesinde yapım tarihi olarak hicri 1320 tarihi yazılıdır.

Pehlivan Köyü Yeşilpınar Köyü Eski Camii: Köy içinde dikdörtgen planlı, kırma çatılı, tek minareli, Osmanlı döneminde inşa edilmiştir.

Pınarhisar Hundi Hatun Camii (Cami-i Kebir): Cami-i Kebir Mahallesi'nde 15'inci yüzyılda yapılan yapı daha sonraları yıkılmıştır. Bugünkü cami 410 metrekare arsa üzerine 127 metrekare ibadet alanı olarak 1962 yılında Pınarhisar ilçe halkının katkılarıyla yapılmıştır. Sağlam ve ibadete açıktır. Önceleri kare planlı iken, sonradan cemaat mahalli kapatılarak dikdörtgen bir görünüm kazanmıştır. Duvarlar tamamen kesme taştan yapılmıştır. İhata duvarlarında büyük blokların görülmesi, evvelce kubbe olduğu fikrini kuvvetlendirmektedir. Mihrap, minber ve vaiz kürsüsü; turkuaz, lacivert ve kırmızı renklerin hâkim olduğu bitkisel motiflerle bezemiş çini kaplamadır.

Pınarhisar Sadıkağa Camii: Pınarhisar-İstanbul yolu üzerinde 14'üncü yüzyılda yapılmış ancak daha sonraları yıkılmıştır. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün mülkü olan cami, ilçe halkının katkılarıyla 1962 yılında 485 metrekare arsa üzerinde 300 metrekarelik bir alana tekrar yapılmıştır. Bugün ibadete açık olan kare planlı cami, beton kubbeli ve yarı ahşap olarak yapılmıştır.

Pınarhisar Poyralı Köyü Camii: Kırklareli-Vize karayolunun gidiş yönünün sağ alt tarafında Poyralı köyünün merkezindedir. Poyralı köyünün yerleşim alanının dışında bugünkü yerinde Balkan Savaşları sonrasında okul binasıyla aynı dönemde yapılmıştır. Önce dergâh olarak kullanılan yapı daha sonraları cami olarak kullanılmaya başlanmıştır. Minare camiye sonradan eklenmiştir. Cami taştan uzunlamasına dikdörtgen formda yapılmıştır. 1945 yılından itibaren caminin son cemaat yeri kapatılarak yeniden yapılandırılmıştır.

Pınarhisar Kaynarca Camii: Erken Cumhuriyet Dönemi'nde tamamen yöreye özgü kesme taş malzemeden dikdörtgen planlı, tek mekânlı, kırma çatı ve marsilya tipi kiremit örtülü olarak yapılmıştır. Kuzeybatı köşesinde taştan minaresi yer alır. Cephe düzenlemesi bakımından simetrik bir planlamaya sahiptir.

Pınarhisar Tozaklı Köyiçi Camii: Köy içinde yer alan cami dikdörtgen planlı, tek minareli bir yapıdır. Caminin birtek minaresi özgün olup, kesme taş, tuğla ve kireç harcı kullanılarak yapılmıştır. Tek şerefeli minarenin kaidesi kesme taş, gövdesi tuğla, basamakları taştır. Minare kapıları taş söveli, sivri kemerlidir. Cami minaresi dışında, yakın zamanda tamamen yıkılıp yeniden yapılmıştır.

Vize Küçük Ayasofya (Gazi Süleyman Paşa) Camii: Kale Mahallesi'nde iç ve dış surlar arasındadır. 6'ncı yüzyılda Bizans İmparatoru Jüstinyen Dönemi'nde kilise olarak yapılmış, 15'inci yüzyılın ikinci yarısında cami olarak düzenlenmiş olup halen cami olarak ibadete açıktır.

Vize Hasan Bey Camii: Kale Mahallesi'nde, ilçe jandarma binasının karşısındadır. 14. yüzyılın sonlarında havra olarak kullanılmakta iken, Gelibolulu Hasan Bey adında bir zat tarafından camiye dönüştürmüştür. Minaresiz olduğundan, ayrıca şekil itibarıyla de adeta bir türbeyi anımsatmaktadır. Kare plan üzerine kalın duvar, iri kesme muntazam taş kaplama olup, kubbesi sekiz köşe tanbur üzerine oturtulmuştur. 2007 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından aslına uygun restore edilmiştir.

Vize Kıyıköy Camii: Vize Kıyıköy'de bulunmaktadır.

Vize Sergen Köyü Camii: Vize Sergen'de bulunmaktadır.

Vize Sofular Camii: Vize Sofular köyünde bulunmaktadır.

Şehitlikler

Kırklareli Şehitliği: Eski İstanbul yolu üzerinde bulunmakta olup üçgen bir mezarlık içerisinde. Şehitliğin etrafı duvarla çevrili, sivil ve askeri şühedaya aittir. İçinde kırmızı mermerden üç sütunlu bir abide bulunmaktadır. Türkiye Şehitlikleri İmar Cemiyeti tarafından 1963 yılında yaptırılmıştır.

Kırklareli Kırklar Şehitliği: Yanık Kışla Caddesi'nde bulunmakta, Dernek tarafından 1960 yılında yapılmıştır. I. Murad zamanında Kırklareli'nin Osmanlılar tarafından kuşatılması sırasında şehit düşen Kırk Akıncı efsanesi adına yaptırılmıştır. Bulunduğu yer tekke arasıdır. Tekke haziresinde eski mezarlar bulunarak ona göre anıt yapılmış, asıl türbenin iki yanında mermerden mezarlar bulunmaktadır. Türbeler yan yana olup yazılar mermer üzerine siyah renkte yazılmıştır. Anıt, park içerisinde olup sütunların dışı kırmızı parke taş ve en dış kısmı yine ufak mermer sütun ve araları demir parmaklıkla çevrilmiştir.

Lüleburgaz Şehitliği: Lüleburgaz'ın Edirne yönünden girişinde yer alan şehit mezarlığı ve bu mezarlık içerisinde yer alan bir anıttan oluşmaktadır. Anıt; Kara, Deniz ve Hava Kuvvetlerimizi sembolize eden, üç süngü ve Lüleburgaz halkını sembolize eden bir çanak biçiminde göğe yükselmektedir.

Lüleburgaz Karaağaç Köyü Balkan Şehitliği: 1912 yılında Lüleburgaz Karaağaç köyü yakınında Bulgar ordusuyla yapılan meydan muharebesinde şehit düşen askerlerimiz için yapılmıştır.

Lüleburgaz Çanakkale Şehitlik Abidesi: Anıt kare taban üzerine 3 parça bloktan oluşmaktadır. 1. kare formu kaide taban altlığı ile yuvarlak satıh ile birleşmektedir. Kaidenin güney cephesinde yer alan kitabesinde; "Bu anıt 1916 yılında Çanakkale Savaşı'ndan dönen kahraman Türk Birlikleri tarafından yapılmıştır. 1921 yılında hain Yunanlar tarafından kitabesi ve arması tahrip edilmiştir. Temmuz 1969 tarihinde 63. Tümen Komutanı Tümgeneral Hilmi Arman tarafından yeniden onartılmıştır." ifadeleri yer alır.

Pınarhisar Cevizköy Balkan Şehitliği: Pınarhisar ilçesi, Cevizköy köyünde yer alan Cevizköy Balkan Şehitliği, Osman Ağa komutasındaki, 1912 Balkan Harbi'nde geri çekilen Bulgar kuvvetlerince pusuya düşürülerek şehit edilen 85 Mehmetçiğin köylüler tarafından gömüldüğü yerdir. 1986 yılında, şehit olan 85 Mehmetçiğin anısına bir anıt dikilmiştir.

Pınarhisar Poyralı Şehitliği: Poyralı köyünün kuzeydoğusunda Pınarhisar-Vize asfaltı üzerinde yolun sağ tarafında yer almakta olup, şehitliğin girişinde bulunan yürüme yolunun sonunda, askeriyenin 1981 yılında diktiği anıta ulaşmaktadır. Alan çam ağaçları ile kaplanmış ve şehitliğin etrafı taş duvar ve tellerle çevrilmiştir. Şehitliğin doğusunda Balkan Savaşları sırasında şehit düşen üç kişiye ait mezarlık bulunmaktadır.

Mezarlıklar

Kırklareli Eski Mezarlık: İkizdere Aşağıpınar yolu üzerindedir. Buradaki mezarların çoğu yeni mezarlık alanına nakledilmiş olup, sadece kuzeybatı kısmında kalan ve en eski mezarların bulunduğu bölüm tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

Kırklareli Köyleri Eski Mezarlıkları: Düzorman, Kadıköy, Karahamza, Erikler, Ahmetçe, Paşayeri, Ulukonak, Değirmencik, Deveçatağı, Asilbeyli köylerinde Osmanlı mezartaşlarının bulunduğu eski mezarlıklar bulunmaktadır.

Kırklareli Yatırları: Muhtelif yerlerde bulunmaktadır. Bunlardan bazıları: Mahya Baba, Balaban Baba, Sancaktar Baba, Hamza Baba, Baba Pınarı, Karahıdır, Kocahızır, Helva Baba, Arapşah Baba (Karacaibrahim Mahallesi'nde), Gül Baba (Paşa Camii batısında), Namazgâh Baba, Ali bin Hızırbey'dir.

Babaeski Mezarları: Eskici Baba ve Yelil Baba mezarları ilçe merkezinde bulunur. Hazinesdar, Ağayeri, Çengerli, Çiğdemli, Katranca köyleri ile Büyük Mandıra beldesinde Osmanlı mezar taşlarının bulunduğu eski mezarlıklar bulunmaktadır.

Demirköy Limanbaba Türbesi ve Namazgâhı: Demirköy Limanköy'de bulunmaktadır.

Demirköy Mezarları: Avcılar köyünde Osmanlı mezar taşlarının bulunduğu eski mezarlık bulunmaktadır.

Koçaz Topçu Baba Türbesi: Koçaz Topçular köyünde bulunmaktadır.

Koçaz Gülbaba Türbesi ve Mezarlığı: Koçaz Ahmetler köyünde bulunmaktadır.

Koçaz Köyleri Eski Mezarlıkları: Koçaz'da Beyci, Tatlıpınar, Devletliağaç, Malkoçlar, Karaabalar ve Topçular köylerinde Osmanlı mezar taşlarının bulunduğu eski mezarlıklar bulunmaktadır.

Lüleburgaz Zindanbaba Türbesi: Lüleburgaz'da bulunmaktadır. Osmanlı dönemine ait olan ve sağlam durumda bulunan Zindan Baba Türbesi, Bursa tipi türbeleri anımsatmaktadır. Türbe tuğla ve köfeki taşından yapılmıştır. Yüzyıllardır halk arasında dolaşan rivayete göre mezar Gazi Evronos'un bayraktarına aittir. Yapı 1960'lı yıllara kadar saat kulesi olarak da kullanılmıştır. Türbenin üzerinde daha önce tahtadan bir saat kulesi bulunmaktaydı ancak sonradan yıkılmıştır. Osmanlı Salnamelerinde 1892 Osmanlı yıllığından Zindan Baba dergâhında Sancaktar Babanın gömülü olduğu, ayrıca aynı yıl Zindan Baba'nın tepesinde bir saatin olduğu ve yapının bir saat kulesi olarak kullanıldığı yazmaktadır. Üç katlı olan bu binaya kuzeydoğu cephesinden küçük bir kapıdan girilir.

Lüleburgaz Mezarları: Lüleburgaz ilçe merkezinde yer alan eski mezarlık ve Sarcaali, Oklalı, Çengelli, Seyitler, Eskitaşlı, Celaliye, Yenitaşlı, Akçaköy, Tatarköy, Ayvalı, Kayabeyli, Karamusul, Davutlu, Eskibedir, Ovacık, Ceylanköy, Alacaöğlü köylerinde Osmanlı mezar taşlarının bulunduğu eski mezarlıklar bulunmaktadır.

Pehlivan köy Köyleri Eski Mezarlıkları: Kuştepe ve Yeşilpınar köylerinde Osmanlı mezar taşlarının bulunduğu eski mezarlıklar bulunmaktadır.

Pınarhisar Erenler Binbir Oklu Ahmet Baba Türbesi: Binbir Oklu Ahmet Baba Türbesi Erenler köyü girişinde bulunmaktadır. 14'üncü yüzyılın ikinci yarısında yapılmış, sekiz köşeli, her cephesinde sivri kemerleri bulunan, kapı büyüklüğünde yedi penceresi olan bir yapıdır. Duvarlar kalın, muntazam kesme köfeki taş kaplamadır. Kubbe sekiz köşeli tambur üzerine oturtulmuştur. Orijinalinde kurşun kaplı iken, halen çimento sıvalıdır. 14'üncü yüzyıla ait olan içindeki yapı, 16'ncı yüzyılın mimari karakterini taşımaktadır.

Vize Köyleri Eski Mezarlıkları: Sergen, Çövenli, Çavuşköy ve Akıncılar köylerinde Osmanlı mezar taşlarının bulunduğu eski mezarlıklar bulunmaktadır.

Köprüler

Kırklareli Üsküp Roma Köprüsü: Kırklareli Üsküp beldesinde bulunmaktadır.

Kırklareli Değirmencik Hamamdere Köprüsü: Kırklareli Değirmencik köyünde bulunmaktadır.

Kırklareli Demircihalil Babatepe Köprüsü: Kırklareli Demircihalil köyünde bulunmaktadır.

Babaeski Köprüsü: Babaeski Köprüsü, İstanbul-Edirne asfaltının Babaeski Deresi'nin (Şeytan Dere) geçtiği, Babaeski'nin doğu tarafında Lüleburgaz çıkışında yer alır. 1633 (H.1043) yılında IV:Murad devrinde yapılmıştır. Anadolu'dan Balkanlar'a giden askeri ve ticaret yolu üzerinde bulunmaktadır. Muntazam kesme taş kaplı, kargir bir köprüdür. Nehir taşıdığı zaman zedelenmemesi için 6 sivri kemerli ve aralarında ikişer taşkın gözü bulunan köprü 72 m uzunluğunda ve 5,85 m genişliğindedir. Selyaranları kuzey tarafta sivri, güneyde ise daireseldir. Köprü'nün ortasında güneye bakan tarafta kitabelik, kuzeyde ise balkon bulunmaktadır. Kitabeliğin içerisinde bulunan kitabesi beyaz mermer levhaya yazılmış 5 satır yazı, kenarlarda da rozet ve çiçek motifli süslemelerden oluşmaktadır. Nöbet hücreleri birer dantel gibi taş işlemedir. Kuzeydeki nöbet hücresi aslına uygun olarak yeniden yapılmıştır. Halen kullanılmaktadır.

Alpulu (Sinanlı) Köprüsü: 16.yy ortalarında Sokullu döneminde yapılmıştır. Mimar Koca Sinan'ın en muhteşem abide köprüsüdür. Sivri kemerli olup, Koca Sinan bu büyük kemeri teşkil eden 76 cm'lik çevre taşlarını da tek taş olarak kullanmıştır. Bu genişlikte kemer taşına hiçbir köprüde rastlanmaz. Bu taşların boyları iki buçuk metreyi bulmaktadır. Korniş profili aynı olup korkuluk taşı ile dış yüzleri birleştirilmiştir.

Demirköy Volçan Köprüsü: Demirköy'de bulunmaktadır.

Lüleburgaz Sokullu Mehmed Paşa Köprüsü (Taş Köprü): Sokullu Mehmed Paşa Köprüsü; İstanbul-Edirne asfaltı üzerinde, Lüleburgaz'ın Edirne çıkışı tarafında Lüleburgaz Deresi üzerinde bulunmakta olup, Sokullu Mehmed Paşa tarafından Mimar Koca Sinan'a yaptırılan Lüleburgaz Sokullu Mehmed Paşa Külliyesi ile birlikte 1569-1570 yıllarında yapılmıştır. Çevre taşları ince yonu, menba tarafındaki orta ayak detayları sağlamdır. Mansap tarafında, muntazam on iki köşeli bir planın yarısı üzerine resmedilen piramitten oluşan kısım, Lüleburgaz tarafında olan ayakta ilk şeklini muhafaza etmektedir. Diğeri ise sonradan ehil olmayan ustalarca, piramit yerine koni şeklinde yapılmıştır. Halen kullanılmakta olup, İstanbul-Edirne asfaltı ilçe dışına alındıktan sonra bu köprü'nün yükü azalmıştır.

Lüleburgaz Büyükkarıştıran Köprüsü: Köprü Osmanlı döneminde inşa edilmiş olup Kanuni döneminde, Mimar Sinan tarafından yapılmıştır. Büyükkarıştıran İstanbul Yolu üzerinde Büyükkarıştıran Deresi üzerinde bulunmaktadır. Kesme taş malzeme ile inşa edilen köprü 7 gözlü ve yuvarlak kemerlidir. Osmanlı döneminde Avrupa'ya yapılan seferlerde kullanılmış olan köprü günümüzde halen kullanılmaktadır.

Pehlivan köy Akarca Köprüsü: Osmanlı döneminde inşa edilmiş olan kemerli, yedi gözlü taş köprü Ergene Nehri üzerinde bulunmaktadır.

Çeşmeler

Kırklareli Kuru Paşa (Korucu) / Kayalık Çeşmesi: Karacaibrahim Mahallesi'nde, XIX. yüzyılın ikinci yarısında inşa edilmiştir (Kırklareli İl Yıllığı, 1967). Tek cepheli bir duvar çeşmesi olarak inşa edilen çeşmenin ön yüzündeki basık kemerli niş içerisine yerleştirilen musluktan su temin edilmektedir. Dikdörtgen plan şemasıyla kesme küfeki taşından inşa edilmiş, fakat üzeri sonradan sıvanmıştır.

Kırklareli Büyük Camii (Alman) Çeşmesi: Çeşme, XIX. yüzyılın sonlarında Hacı Adil Bey tarafından yaptırılmıştır (Kırklareli İl Yıllığı, 1967). Karakaş Mahallesi'nde, Hızırbey Camii bahçe duvarının Çarşı Meydanı'na bakan köşesinde yer alan çeşme, daha önce Çarşı Meydanı'nın ortasında bulunmaktayken sonradan bugünkü yerine taşınmıştır. Dört yüzlü bir meydan çeşmesi olarak kare plan şemasıyla tamamen mermerden inşa edilmiştir. Kare planlı olan çeşmenin bir yüzü, günümüzdeki yerine taşınırken duvara bitiştilerle iptal edilmiştir. İşçiliği ve süslemeleriyle dikkat çeken çeşmenin cepheleri birbirinin aynısı olup süslemeler ayna taşında ve üst kısmında yoğunlaşmıştır. Ayna taşının üst kısmında kitabelik ve iki farklı renkteki mermerden oluşturulmuş sivri kemer şeklindeki çerçeve, kemer formunun iki yanında birer kabara bulunmaktadır. Muslukların altında, çeşmenin gövdesine monte edilmiş geniş mermer kurnalar bulunmaktadır. Çeşmenin üst örtüsü eski yerinden taşınmadan önce, geniş saçaklı eğimli yüzeylerin merkezine yerleştirilmiş soğan biçimli bir kubbe ile oluşturulmuşken, şimdiki yerine taşındığında düz betonarme bir döşeme olarak teşkil edilmiştir.

Kırklareli Gerdanlı Çeşme: Doğu Mahallesi'nde bulunan çeşme, XIX. yüzyılın sonlarında yapılmıştır. İki cepheli bir meydan çeşmesi iken günümüzde yalnızca bir cephesi kullanılmaktadır (Kırklareli İl Yıllığı, 1967). Fazlaca bir yüksekliğe sahip olan çeşme kare planlıdır. İki cephesinde sivri kemerli birer niş bulunan çeşmenin caddeye bakan tarafındaki niş içerisinde iki adet musluk bulunmaktadır, bu kısımdaki mermer kaplama sonradan yerleştirilmiştir. Diğer cephesindeki muslukların ise yakın zamanda kapatıldığı düşünülmektedir. Kesme küfeki taştan inşa edilen çeşmenin kemerindeki kilit taşları dışarıya doğru çıkıntı yapacak şekilde oturtulmuştur.

Kırklareli Kocahıdır Çeşmesi: Çeşme, 1905 yılında Kayserili Hacı Hasan Ağa tarafından eski İstanbul yolu üzerinde yaptırılmıştır (Altuntaş, 1995). Kocahıdır Mahallesi'nde, Kocahıdır İlköğretim Okulu'nun avlu duvarının güneybatı köşesine yerleştirilmiş olan çeşme tek yüzlü bir duvar çeşmesi olarak inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahip olan çeşmenin köşeleri pahlanmışken, ön cephede bu pahlanma kemer üzenği seviyesinden itibaren başlamaktadır. Çeşmenin basık sivri kemerli bir niş içerisine yerleştirilen ayna taşı üzerindeki musluğundan su temin edilmektedir. Bu nişin iki yanında oturma taşı yer almaktadır. Arka cephesinde küçük bir niş içerisinde kitabesi ve musluk bulunmayan bu nişin altında küçük bir kurnası bulunmaktadır. Çeşmenin üzeri ilk inşa edildiği yıllarda, saçak kısımlarında ahşap süslemeleri olan katlanmış plak şeklinde, ahşap bir kırma çatı ile örtülyken günümüzde bunun yerini betonarme döşeme almıştır.

Kırklareli Kayyumoğlu Çeşmesi: Çeşme, Karacaibrahim Mahallesi'nde 1772 yılında eski İstanbul yolu üzerinde Kayserili Hacı Hasan Ağa tarafından yaptırılmıştır (Altuntaş, 1995). Dikdörtgen plan şemasına sahip bir köşe çeşmesi olarak inşa edilen çeşmenin tek yüzündeki yuvarlak kemerli bir niş içerisine yerleştirilen musluktan su sağlanmaktadır. Bu niş içerisinde kemerin tepe noktasına yakın bir seviyede çeşmenin inşa kitabesi, kemerin iki yanına birer kabara ve üst kısmına tamir kitabesi yerleştirilmiştir. Su haznesinin üzeri tonozla örtülü olan çeşmenin ön cephesinde üçgen alınlık oluşturan bir saçak silmesi bulunmaktadır.

Kırklareli Hacı Hasan / Kara Umur Bey Çeşmesi: Demirtaş Mahallesi'nde bulunan çeşme, pazar yerinde Hacı Süleyman isimli bir hayırsever tarafından 1844 yılında yaptırılmıştır. Pazar yerinde iken dört yüzlü bir meydan çeşmesi olan yapı bulunduğu yerden kaldırılarak bugünkü yerine taşınmıştır (Kırklareli İl Yıllığı, 1967). Günümüzde, çeşmenin tek cephesinde bulunan musluktan faydalanılmaktadır. Musluk, sivri kemerli bir niş içerisine yerleştirilen ayna taşı üzerinde yer almaktadır. Kare planlı olarak, kesme küfeki taş malzeme ile inşa edilen çeşme yer yer beton malzeme kullanılarak onarılmıştır. Ön cephedeki oturma taşı sonradan ilave edilmiştir.

Kırklareli Kapan / Saliyeri Çeşmesi: Karakaş Mahallesi'nde, Kapan Camii avlu duvarına bitişik olarak 1771 yılında Kayserili Hacı Hasan Ağa tarafından yaptırılmıştır (Kırklareli İl Yıllığı, 1967). Geçirdiği onarımlar neticesinde, çeşmenin üzeri mermer kaplanmış ve günümüzde orijinalliği kalmamıştır.

Kırklareli Söğütlü Çeşmesi: Akalar Mahallesi'nde, XIX. yüzyılın ikinci yarısında inşa edilen tek cepheli çeşmeye, toprak seviyesinden birkaç basamak merdivenle inilerek ulaşılmaktaydı (Kırklareli İl Yıllığı, 1967). Sonraki yıllarda etrafı açılarak muslukları dışarı çıkarılan çeşme betonarme olarak yeniden inşa edilmiş, dolayısıyla orijinalliğini yitirmiştir.

Kırklareli Kadı Ali Çeşmesi: Çeşme 1568-69 yılları arasında Köse Mihalzâde Ali bin Hızır Bey tarafından inşa ettirilmiştir (Kırklareli İl Yıllığı, 1967). Dikdörtgen plan şemasıyla kesme küfeki taştan tek cepheli bir köşe çeşmesi olarak yapılan çeşme; Doğu Mahallesi'nde, Yanık Kışla ve Tirnova caddelerinin kesiştiği köşede, Kadı Camii karşısında yer almaktadır. Su, sivri kemerli bir niş içerisine yerleştirilmiş ayna taşındaki tek musluktan temin edilmektedir. Nişin iki yanında oturma taşı bulunmaktadır. Kemerin iç kısmında tepe noktasına yakın bir yerde inşa kitabesi yerleştirilmiştir. Çeşmenin ön yüzünü dikdörtgen bir çerçeve içine alan profillerle cepheye hareket kazandırılmış, üst kısmını çevreleyen saçak silmesiyle de yapımı tamamlanmıştır. Sonraki yıllarda saçak silmesinin üst kısmına taş ve betonarme malzemeyle ilave bir bölüm eklenmiştir.

Kırklareli Paşa Çeşmesi: Çeşme, 1622 yılında caminin tamiri sırasında Külabi Ahmet Paşa tarafından yaptırılmıştır (Dursunkaya, 1948). Kocahıdır Mahallesi'nde, Paşa Camii avlu duvarının batı köşesine tek yüzlü bir duvar çeşmesi olarak kare plan şemasıyla yerleştirilen çeşme, kesme küfeki taştan inşa edilmiştir. Basık sivri kemerli bir niş içerisine yerleştirilen ayna taşı üzerinde tek musluk bulunmaktadır. Kemerin kilit taşı dışarıya doğru çıkıntı yapacak şekilde oturtulmuştur. Çeşmenin saçak kısmının üzerindeki ve ayna taşındaki süslemeleri çeşmeyi sadelikten kurtarmıştır.

Kırklareli Hapishane Çeşmesi: Karakaş Mahallesi'nde bulunan çeşme, XIX. yüzyılın ikinci yarısında yapılmıştır. İki cepheli bir meydan çeşmesi olarak inşa edilen çeşmenin ismini aldığı hapishane binası çeşmeye bitişik olarak sonraki yıllarda yapılmıştır (Kırklareli İl Yıllığı, 1967). İki cephesinde de yuvarlak kemerli birer niş bulunan çeşmenin günümüzde tek cephesi kullanılmaktadır. Kemer kilit taşlarının bir kısmı dikdörtgen şekilli olarak dışarıya doğru çıkıntı yapacak biçimde işlenmiştir. Çeşmenin köşe kısımları yuvarlatılmış pilastrlarla, üzeri profilendirilmiş çift sıra saçak silmesiyle şekillendirilmiştir. Kare planlı olan çeşme tümüyle siva ile kaplanmışken günümüzde sıvanın büyük bir bölümü dökülmüştür.

Kırklareli Çukurpınar Koca Çeşme: Kırklareli Çukurpınar köyünde bulunan Kocaçeşme de tarihi çeşmeler arasında dikkati çekmektedir.

Babaeski Dördüzlü (Dört Yüzlü) Çeşme: Asfalt üzerinde hamam karşısında bulunmakta XVII. yy yapısıdır. Bir meydan çeşmesidir. Çeşme kare planlı, kesme taştan yapılmış, dört cepheli üç tarafında muslukların yer aldığı kubbeli bir yapıdır. Çeşmenin güneydoğu cephesi sağırdır ve taş yüzeyinde profilli kemer şeklinde işlemler bulunmaktadır. Çeşmenin diğer cepheleri sivri kemerli olup, muslukların çevresinde mermer işlemeli aynalar yer alır. Kuzeydoğu cephesinin sivri kemeri içerisinde, üzerindeki yazılar kazınarak yok edilmiş oldukça büyük bir kitabe taşı yer alır. Kitabesi Bulgar istilasında kazanmıştır. Çeşmenin tek kubbeli üst örtüsü kurşun kaplıdır ve güneydoğu tarafında bir pencere açıklığı yer alır. Çeşmenin tepesinde mermer alem bulunmaktadır. Saçak altı silmesi taş işlemelidir. Halen tek yüzü faal olup şehir suyu akıtmaktadır. Edirne'nin klasik çeşmeleri tipindedir.

Belediye Çeşmesi: Belediye önündeki sokak içerisinde bulunmakta, daha önce Halk Evi binası önündeyken 1935 yılında buraya nakledilmiştir. Kare kaide üzerine prizma şeklinde olup üçbuçuk metre yüksekliğinde, üzeri kubbe gibi köfeki taşı ile yapılmış dört cepheli bir meydan çeşmesidir.

Lüleburgaz Zafer Çeşmesi: 1917 (1333 H.) yılında I. Dünya Savaşı'nın devam ettiği yıllarda yapılmıştır. 1920-22 yılları arasındaki Yunan işgali sırasında zarar görmüş ve 1962 yılında aslına uygun restorasyonu yapılmıştır. Ancak 1990 yılında bir trafik kazası neticesinde kamyon çarpması ile yıkılmış ve ilk görünümüne benzetilerek tekrar yapılmıştır. Bu yapımının Edirne Valisi Hacı Adil Bey tarafından yaptırıldığını gazete kaynaklarından öğreniyoruz. Çeşmenin dört yanında yalاکları ve suyu akan kurnası mevcut iken, bu yalak ve kurnalar 1944 yılında kaybolmuştur. Çeşme, köfeki taştan dikdörtgen sütun şeklinde olup, temel gövde, alınlık ve tabla üstünde küçük bir kubbeden ibarettir. Dört topuzlu kubbenin tepesinde piring bir ay bulunur. Çeşmenin dört alınlığının her bir yönünde Osmanlıca olarak yazılmış tarihi ibareler mevcuttur. Güney alınlığında "*Atalarının oğullarına armağandır.*"; Kuzey alınlığında "*10 Temmuz 1324 - Su Hayattır*"; Doğu alınlığında "*7 Temmuz 1329 Tarihini Unutmayınız!*"; Batı alınlığında "*1333 Zafer Çeşmesi*" yazmaktadır. 10 Temmuz 1324 (Miladi 23 Temmuz 1908) ile "*II. Meşrutiyet'in ilânı*", 10 Temmuz 1331 (Miladi 1915) ile "*Çanakale Zaferi*", 7 Temmuz 1329 (Miladi 20 Temmuz 1913) ile "*Lüleburgaz'ın Bulgarlardan Kurtuluşu*" vurgulanmaktadır. Lüleburgaz'ın düşmandan geri alınışı, düşmanın kasabayı tahliye etmesi, askerlerin kışlarına dönmesinin sevinç nişanesi olarak da yapılan bu çeşme, anıt görünümünde, zarif edası ve kitabeleri ile kasabanın önemli yapılarından biridir.

Lüleburgaz IV. Mehmed (Avcı) Çeşmesi: Eski adıyla Cedidi Müslüm Bey Mahallesi'nde bulunan meydanın ortasında, bugünkü Turgut Bey Caddesi'nde Osmanlı padişahlarından IV. Mehmed tarafından 1667 (H.1078) yılında meydan çeşmesi olarak yaptırılmış olup, bu nedenle IV. Mehmed (Avcı) Çeşmesi ve Orta Çeşme olarak da bilinmektedir. Halen sağlam ve faal olup, cephe aynasında talik yazı ile beş mısralık ilk inşa kitabesi bulunur. Dört köşe ve dört cepheli olup, her yüzü kare şeklinde bir meydan çeşmesidir. Üzeri kubbe ile örtülü, duvarlar kesme köfeki taşındandır. Rivayete göre avlanmayı seven padişah IV. Mehmed bu yörede dinlenirken içtiği suyun hoşuna gitmesiyle bu mahalleye bu çeşmeyi yaptırmıştır.

Pınarhisar İzzet Ağa Çeşmesi: Osmanlı döneminde yapılmış, kemerli tek musluklu taş çeşme. Çeşme kare planlı, kesme taştan yapılmış, tek muslukludur. Güneybatıya bakan ön yüzünde üstü kemerli bir girinti oluşturulmuştur. Üstünde taştan profilli bir saçak silmesi bulunmakta, çatısı hafif meyilli sıvalıdır. Tepesinde üzeri sıvalı piramidal bir şapka bulunmaktadır.

Pınarhisar Yenice Köyü İkiz Çeşme: Pınarhisar'ın Yenice köyünde derenin yanında bulunan ve Osmanlı döneminde kesme taştan yapılmış iki kemerli çeşme. Dikdörtgen planlı çeşme iki yandan avlu duvarına bağlı, arka tarafı daha üst kotta olduğundan kısmen toprak altındadır. Kesme taşlar dikey olarak kullanılarak 3 adet sütun oluşturulmuş sütunların üzerinde başlıklar mevcuttur, başlıkları iki adet kemer bağlamaktadır. Çeşmenin üstünde sade profilli bir silme altta ise 2 yalak bulunmaktadır.

Vize Cemilzâde Mahmut Ağa Çeşmesi: Hamam Caddesi, Kale Mahallesi'nde bulunmakta olup, 16. yüzyıl yapısıdır. Çeşme üzeri ufak kubbelidir. Kare planlı, iki oluklu ve yalaklı meydan çeşmesidir. 1838 yılında tamir görmüş, muntazam kesme köfeki taşlardan yapılmıştır.

Vize Örtülü Çeşme: M.Akif Mahallesi, Örtülü Çeşme mevkiinde yer alan çeşmenin kesin inşa tarihi belirlenememiştir. Çeşme dikdörtgen planlı, aynalık niş üzeri sivri kemerlidir. Çeşme nişi altındaki kurna ve sekisi ile kuzey ve batı yönde hayvanlar için uzun yalak kısmı bulunur. Çeşmenin arka ve hazne kısmı taş örgülü olup sıvanmış ve boyanmıştır. Taşınmaz mimari tasarımı, malzeme yapısı ve cephe düzeni ile Osmanlı dönemi özellikleri göstermektedir.

Diğer Vize Çeşmeleri: Bunlar dışında, Vize Hacı Çeşmesi, Esmâ Hanım Çeşmesi, Çukur Çeşme ile Kıyıköy'de bulunan Eski Çeşme, Sofular köyündeki Köy Çeşmesi, Evrencik köyündeki Köy İçi Çeşmesi, Tek Kemerli Çeşme, Üç Kemerli Çeşme ve Söğütlü Çeşmesi de diğer tarihi çeşmeler arasında yer almaktadır.

Askeri Yapılar

Kırklareli Seyfioğlu Tabyası: Tabya, Kırklareli merkezine 3 km mesafede, şehrin kuzeydoğusunda, Kırklareli – Bulgaristan yolunun sağ tarafında bulunur. 1877- 1878 Osmanlı-Rus Savaşından hemen önce Milâdi 1877 (Hicri 1293) yılında savunma amaçlı yapılmıştır. Koşuş ve karargâh odalarının olduğu yarım ay biçiminde büyük bir bina ve önünde yine yarım ay biçiminde sıralanmış 13 adet top yatağı, cephanelik ve mahzen olarak kullanılan binalardan oluşmaktadır. Ana bina önü batıya ve toprak yığılmış olan sırtı doğuya bakmaktadır. En dış kısımda da hendeklerle korunmaktadır. Ana bina duvarları moloz taş, üst örtüsü tuğla tonoz örgülüdür. Bina üzeri toprak yığılıdır. Avluya bakan batı cephesi kesme köfeki taşı kaplıdır.

Kırklareli Taş Tabya: Kırklareli merkezine 3 km mesafede, şehrin kuzeybatısında, Eriklice yolunun sağ tarafında bulunur. 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'ndan hemen önce Milâdi 1877 (Hicri 1293) yılında savunma amaçlı yapılmıştır. Koşuş ve karargâh odalarının olduğu dikdörtgen planlı büyük bir bina ve kuzeybatısında yarım ay biçiminde sıralanmış 13 adet top yatağı, cephanelik ve mahzen olarak kullanılan binalardan oluşmaktadır. Ana bina önü güneydoğuya ve toprak yığılmış olan sırtı kuzeybatıya bakmaktadır. En dış kısımda da hendeklerle korunmaktadır. Ana bina duvarları moloz taş, üst örtüsü tuğla tonoz örgülüdür. Bina üzeri toprak yığılıdır. Avluya bakan güneydoğu cephesi kesme köfeki taşı kaplıdır.

Koruganlar: Koruganlar II. Dünya Savaşı öncesinde Balkanlardan gelebilecek Alman saldırısına karşı 1937 sonrasında Trakya bölgesinin özellikle Kırklareli hattında inşa edilmiş askeri savunma yapılarıdır. Çakmak Hattı olarak ta bilinen yapılar iki kademeli olarak düşünülmüş olup, Kırklareli ve Çatalca önlerinde inşa edilmiştir. Balkan ve I. Dünya Savaşı yıllarında inşa edilen tabya yapılarının benzeri olan koruganlar modern savaşlarda yaygın olarak kullanılan betondan yapılan mevzilerden oluşan tahkimat çeşididir. Merkezde 19; Babaeski'de 2; Kofçaz Terzidere köyünde 1 adet olmak üzere 22 adet korugan tescillenerek koruma altına alınmıştır.

Kaleler

İlimizde Traklar döneminden başlayarak Roma, Bizans ve Osmanlı döneminde inşa edilmiş çok sayıda kale bulunmaktadır. Bunlardan bir kısmı tamamen tahrip olmuşken bir kısmı da kısmen ayakta kalabilmiştir.

Yoğuntaş (Polos) Kalesi: Merkez ilçe Yoğuntaş köyündedir. Oldukça harap durumdadır. Helenistik dönemden önce, yani II. Philip (Flip) zamanında, MÖ 4. yy ortalarında yapıldığı düşünülmektedir.

Koyva Kalesi: Merkez ilçe Kuzulu köyü yakınlarındadır. Oldukça harap durumdadır. MS 3-4 yüzyılda (?) yapıldığı tahmin edilmektedir. Çok az temel kalıntısına ve galerilere tesadüf edilmektedir. Bu yapının kale olmaktan ziyade bir gözetleme kulesi olma ihtimali yüksektir.

Lüleburgaz Kalesi Sur Duvarları: Lüleburgaz sınırları içerisinde Kadı Ali Bey Camii karşısında, Lüleburgaz Deresi'ne yakın konumda bulunmaktadır. Roma ve Bizans dönemlerinde inşa edilmiş ve tamamen yok olmuş olan Lüleburgaz Kalesi'nden geriye iki sur duvarı parçası kalmıştır. Yaklaşık 35 m uzunluğunda ve 6 m yüksekliğindeki duvarın alt kısmı tuğla üst kısmı tuğla hatıllı sıralı moloz taş tekniğinde örülmüştür. Duvar kalınlığı yaklaşık 160 cm'dir. 150 m kuzeyinde binaların arasında aynı yapım özelliği gösteren sur duvarının ikinci parçası bulunmaktadır.

Pınarhisar Kalesi ve Burçları: Pınarhisar'da bulunmaktadır. Bizans Dönemi'nde inşa edildiği kabul edilen ve Osmanlı Dönemi'nde onarımlar gören bir kaledir. Kale ilçenin kuzeyinde yapılanmanın olmadığı, çevreye hakim bir tepede yer almaktadır. Kalenin devamı olarak ilçe merkezine inen sur duvarlarının tahrip edildiği görülmüştür. İlçenin kuzeyinde tepede iki adet dairesel ve bir adet kareye yakın dikdörtgen planlı, ilçenin merkezinde ise dört adet dairesel burç büyük ölçüde ayakta.

Çayırdere Köyü Kalesi: Pınarhisar ilçesi Çayırdere köyünde, köyün 1,1 km güneydoğusunda, koruluk bir alanda hâkim bir tepede yer almaktadır. Günümüze sadece kalıntıları ulaşan bu kale, yaklaşık 100 metre uzunluğunda ve kare formundadır.

Mahya Tepe Kalesi: Demirköy Mahya Tepesi'ndedir.

Vize Kalesi ve Surları: Vize ilçe merkezindedir. Traklar döneminde inşa edilmiş olan kale ve surlar Roma ve Bizans dönemlerinde takviye edilerek güçlendirilmiştir. İlk inşasının MÖ 76-72 yıllarında olduğu tahmin edilmektedir. Daha sonra Bizans döneminde 527-565 yıllarında Justinien tarafından yenilenmiştir. Günümüzde surların güneydoğusunda yuvarlak kemerli bir giriş bulunmaktadır. Kapının kuzeybatısında Roma dönemine ait yaprak motifi friz devşirme olarak kullanılmıştır. Bu kapının güneybatısında ve kuzeyinde yarısı yıkılmış iki burç vardır.

Kıyıköy Kalesi: Vize ilçesi Kıyıköy beldesinde bulunmaktadır. Güneyde Kazandere ve kuzeyde Pabuçdere arasında denize doğru uzanan bir sırt üzerinde yer almaktadır. İlk olarak Bizans dönemine (6. yy) ait, Justinien devrinde yapılmış bir kaledir. 9. ve 10. yüzyıllarda surlar onarımlardan geçirilmiştir. Günümüzde batı yönü sur duvarları ile girişi sağlayan iki ana giriş kapısı mevcudiyetini korumaktadır.

Endüstriyel ve Ticari Yapılar

Kırklareli Eski Un Fabrikası: Un fabrikası olarak yapılmış bina Sancaktar Caddesi ile Gazhane Sokak birleşiminde bulunmaktadır. Dikdörtgen planlı, beşik çatılı olarak yapılmıştır. Restore edilmektedir.

Kırklareli Hızır Bey Hamamı (Çifte Hamam) ve Arasta: Kırklareli merkezinde Cumhuriyet Meydanı'nda bulunmaktadır. 1383 (H.785) yılında Köse Mihalzâde Hızır Bey tarafından yaptırılmış, 1683 yılında Hacı Hüseyin Ağa tarafından onarılmıştır. Halen faal durumdadır. Duvarların dış yüzeyi düzgün yonuköfeki kaplamadır. Kubbe fenerleri işçiliği köfeki olup, dikkat çekicidir. Hamam bitişiğindeki arasta ile birlikte yapılmıştır. Arasta ise Hızır Bey Hamamı'na bitişik inşa edilmiştir. 1338 (H.785) yılında ticari amaçla yapılmış küçük bir Tşeklinedir. Kemerli duvarların dış cepheleri, bilhassa üst kısımları hamam duvarı işçiliğinden farklı, tuğla sıkıştırırmalı, alternatif taş ve tuğla sıra tekniğindedir. Kemer duvarlı, iki tuğla hatıllı üst örtüsü manastır tonozlu olup, 15 metre uzunluğunda 12 göz (magazin) dükkâna ayrılmıştır.

Babaeski Alpullu Şeker Fabrikası ve Sosyal Tesisleri: Alpullu Şeker Fabrikası'nın 22 Aralık 1925 tarihinde temeli atılmış, 26 Kasım 1926 tarihinde ise işletmeye açılmıştır. Geniş bir alan üzerine kurulan fabrika kompleksi Alpullu Tren İstasyonu yanına kurulmuştur. 500 bin lira sermayeyle oluşturulan "İstanbul ve Trakya Şeker Fabrikaları Türk A.Ş." tarafından kurulmuştur. Türkiye'de ilk şeker üreten fabrikasıdır. Fabrika, Almanya kökenli Maschinenfabrik Buckau R. Wolf Şirketi tarafından kurulmuştur. Fabrika binası işletmeye açıldıktan sonra burada çalışan işçilerin ikameti için zaman içerisinde lojmanlar ve sosyal tesisler yapılarak geniş bir yapı kompleksi haline gelmiştir. Alan içerisinde zengin bir bitki örtüsü ve çınar ağaçları bulunmaktadır. Günümüzde, "Özel Atatürk Sanayi Müzesi-Şeker Fabrikası 1926" bu kampüs içerisinde yer alan Ergene Köşkü'nde ziyaretçileri ağırlamaktadır.

Demirköy Fatih Dökümhanesi

Büyük Dökümhane (Fatih Dökümhanesi): Demirköy ve yakın çevresinin Demir Çağı (M.Ö. I.bin) sürecinden itibaren iskâna tabi tutulduğu bilinmektedir. Bizans ve Osmanlılar zamanında ise uzun süre Samakovçuk olarak isimlendirilmiştir. 1367 yılında Osmanlıların eline geçen ilçenin Demirköy adını alışı daha sonraki yıllara rastlamaktadır. Demirköy'ü önemli kılan husus ise antik dönemlerden yakın zamanlara kadar kullanılan çok sayıdaki demir madeni ocakları ile ilçe yakınlarındaki tarihi dökümhanedir.

Demirköy Dökümhanesi'nin büyük tarihi değeri vardır. Burası hem Demirköy'ün merkezi hem de tarihi mekân olması bakımından önem taşımaktadır. Osmanlılar öncesinde de faal olduğu anlaşılan bu alanda Osmanlı ordularının bir kısım harp malzemeleri de üretilmekteydi. Gemilerin, top ve silahların yapımında kullanılan demir aksamı burada dökülürdü. Daha sonraki yıllarda madenleri ve dökümhaneyi işletmek üzere merkezi Kırklareli olan Tophane-i Amiriye Nazırlığı kurulmuştur. Döneminin en modern dökümhanesi sayılan Demirköy Tophane-i Amiriye İşletmelerinde enerji su ile sağlanmaktaydı. Demir çarklar, demir ocakları ve su yolları dökümhanenin belli başlı ünitelerinden sayılıyordu.

Fatih Sultan Mehmed Han 1453 yılında İstanbul'un fethinde kullandığı topların güllerini burada döktürdüğü düşünülmektedir. Bu döneme ait bilgi ve belgelere göre Demirköy Dökümhanesinden gülle ve humbaralar (demirden içi boş veya doldurulmuş büyükçe mermi) dökülüyordu. Buradan İğneada İskelesi'ne, oradan da İstanbul Kağıthane'ye ham demir gönderilmekteydi.

Evliya Çelebi Seyahatnâme'sinde hem Samakov (Demirköy) hem de yakınındaki demir işleyen ocak ve atölyelerden bahsetmektedir. Seyahatnâmede; etrafta yüz adet demir işleyen yer olduğu, Samakov yakınındaki dökümhanede ise ateş yakan körüğü on adamın çekemediği, su değirmeni vasıtasıyla körüğü çekerek ateşin yakıldığını bildirmektedir. Seyahatnâme'de ayrıca şu ifadeler de yer almaktadır: "Fil gövdesi kadar demir örslerin üzerinde, yemen akiki gibi kırmızı demirleri ateşten çıkaran usta demirciler, camus kelleleri gibi çekiçleriyle ve yine sanatlı su dolapları vasıtasıyla kıpkırmızı demire vurarak yeri göğü titretirler. Her vurdukça demir uzayıp, çubuk olur. Nice seyyahlar bu işi görüp, parmakları ağzında kalır. Bu işi ancak görerak takdir etmek mümkün olur. Yoksa böyle yazmakla olmaz. Her sene buradan Selanik yolu ile Osmanlı ülkesine sekizbin araba demir gider." diye bahsetmiştir.

Osmanlı dönemi endüstri arkeolojisi açısından Türkiye sınırları içerisinde günümüze ulaşmış en geniş arkeolojik buluntuların yer aldığı bir demir üretim merkezidir. Etrafı surlarla çevrili 9400 m²'lik bir yerleşmeden oluşmaktadır. Kale şeklinde inşa edilmiş olup, yamaç üzerinde iki farklı düzleme oturan yapılar topluluğudur. Yukarıda savunma-koruma amacıyla tahkim edilmiş, 110 cm kalınlığında taş bir sur duvarlarla çevrili yaşamahizmet mekanlarının ve 10 m kadar aşağıda ise üretim donanımlarının ve depoların yer aldığı bir alandır. Dere boyunda kuzeybatı istikametindeki yüksekçe bir noktadan dökümhaneye su getirildiği, yerleşim alanı altında bulunan taş tonozlu su kanalından anlaşılmaktadır. Tesisin girişi üst kotta, kuzey yönünde uzun kenar üzerinde yer alan kapıdan sağlanmaktadır. Kapının iki yanında avluya açılan mekânların son dönemde işlevi değişmiş, müdahale görmüş olmakla birlikte, barınma ve küçük üretim amaçlı olduğu düşünülmektedir. Mescit de bu üst avluda yer almakta olup işlevi gereği kibleye bakacak şekilde konumlanmıştır.

Küçük Dökümhane: Osmanlı dönemi demir dökümhanesinin (Fatih Dökümhanesi) yaklaşık 250 metre kadar batısında ve Dolapdere'ye 50 metre mesafede yer alan Kabakçının Tarlası'na bitişik alanda 2005 yaz sezonunda başlatılan kazı çalışmalarında yaklaşık 20 x 50 metre büyüklüğünde bir ışık ortaya çıkarılmış ve bu ikinci işlişe "Küçük Dökümhane " adı verilmiştir.

Demirköy Gökyaka Su Değirmeni: Demirköy Gökyaka köyünde bulunmaktadır.

İdari Yapılar

Kırklareli Eski Belediye Binası: Halen müze olarak kullanılan eski belediye binası yine XIX. yüzyılın sonlarında inşa edilmiştir ve aynı dönem mimari üslup özelliklerini taşımaktadır.

Kırklareli Eski Tekel Binası: Kırklareli merkezde bulunmaktadır. Tekel Binası olarak yapılmış tek kat ve bodrumdan oluşan yağma bina 19. yüzyılda yapılmıştır ve dönemin mimari özelliklerini taşımaktadır. Günümüzde Toplum Merkezi Müdürlüğü tarafından kullanılmaktadır.

Kırklareli Borsa Binası: Kırklareli il merkezinde Karakaş Mahallesi, Hasanpaşa Caddesi'nde bulunan iki katlı kâgir bir yapıdır. Zemin kat ve birinci kattan oluşan bina, orta kısım daha yüksek olacak şekilde kademeli olarak planlanmıştır. Üstü kemerli geniş girişi Hasanpaşa Caddesine bakan cephesinin ortasında bulunmaktadır. Girişin üzerinde aynı zamanda saçak görevi gören bir balkon çıkıntısı bulunmaktadır. Geleneksel Osmanlı konut mimarisi izleri taşıyan yapının geniş saçakları bulunmaktadır. Saçakların altı ahşap çitalıdır. Alt kat yüksekliği üst kata göre daha fazla olan binanın pencereleri alt katta tekli üst katta ikili sıralanmışlardır. Cepheleleri sıvalı, üst kat pencere kenarları sıva işi söveli, kat arasında da sıva işi profilli bir silme bulunmaktadır. Çatısı kırma ve Marsilya tipi kiremit ile kaplıdır.

Kırklareli Vali Faik Üstün İlkokulu: Kırklareli Merkez, Yayla Mahallesinde bulunan Vali Faik Üstün İlköğretim Okulu 1905'te inşa edilmiştir. Bina yağma tuğla, ahşap 3 katlıdır. Binanın zemin katının duvarları moloz örme taş tekniği ile yapılmıştır ve üzerleri kesme taş ile kaplanmıştır. Özellikle bina köşelerinde farklı boyutlardaki taş örgüsü farklılık yaratmaktadır. Katlar arasındaki silmeler ve mekanların dıştan vurgulanmasını sağlayan sütunlar, yapının karakteristik özellikleridir. Son katın üzerinde yer alan alın duvarı, yapının işgal dönemlerinde yapılması nedeniyle, Yunan mimarisinin özelliklerini yansıtmaktadır. Yapının merkezinde yer alan balkon ise yapı tamamlandıktan sonra ek olarak yapılmıştır. 2005 yılında yangın nedeniyle hasar gören bina restore edilmiştir. Günümüzde otel kullanılmaktadır.

Kırklareli Türk Hava Kurumu Binası: Kırklareli şehir merkezinde Akalar Mahallesi Namazgah Caddesi üzerinde bulunan bina 19. yüzyılda yapılmıştır. Türk Hava Kurumu tarafından kullanılan bina, zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Özgün görünümü büyük ölçüde korunmuştur.

Kırklareli Tren Garı: Uzun yıllar Kırklareli tren garında istasyon binası olarak kullanılan bina, tren seferlerinin kaldırılmasının ardından atıl durumda kalmıştır. Yapıldığı dönemin mimari özelliklerini yansıtan, dikdörtgen planlı, uzun kenarı demir yolu hattına paralel olarak inşa edilen yapı üç katlıdır. Yakın zamanda restore edilmiştir.

Kırklareli Gümrük Binası: Gümrük Binası, şehre demiryolu ile dışardan getirilen mallardan belediye vergisi alınmasına hizmet amacıyla 1892'de yaptırılmıştır. Döneminin mimari özelliklerini taşımaktadır. Kültür Bakanlığı tarafından 1992-1994 yılları arasında aslına uygun restorasyonu yapılmıştır ve günümüzde Kırklareli İl Kültür Müdürlüğü hizmet binası olarak kullanılmaktadır.

Kırklareli Üsküp İlkokul Binası: Kırklareli merkezde bulunmaktadır. Mutasarrıf Galip Paşa tarafından 1905 yılında yaptırılan Kocahıdır İlkokulu o dönemdeki Rum yapıları örnek alınarak yaptırılmış ve ilk yapıldığında Hamidiye Mektebi adıyla anılmıştır.

Kırklareli Tevfik Fikret İlkokulu: Kırklareli merkezde bulunmaktadır. Yunan işgali esnasında yerli Rum halkı tarafından inşasına başlanmış, ancak uzun bir süre bitirilememiştir. Cumhuriyet'in ilanından ve Kırklareli'nin de il olmasından sonra 10 Kasım1928 tarihinde bina tamamlanmış, okul olarak hizmete açılmıştır.

Babaeski İstasyon ve Gar Sahası: 19. yy mimari üslubunun özelliklerini yansıtan İstasyon binası, kantar binası, lojman ve tuvalet binası bulunmaktadır.

Babaeski Alpullu Tren İstasyonu ve Gar Sahası: 19. yy mimari üslubunun özelliklerini yansıtan İstasyon binası, ambar, müstemilat, hangar, hareket müfettişliği ve lojman binalarından oluşmaktadır.

Babaeski Eski Okul Binası: 1914 yılında Kaymakam Tevfik GÜR tarafından tek katlı, ahşap çatılı olarak inşa edilmiştir.

Babaeski Ziraat Bankası: Babaeski ilçe merkezindeki Hacıhasan Mahallesi'nde bulunan yapı, yığma malzeme ile inşa edilmiştir ve iki katlıdır. Hizmete girdiği 1881'den beri Ziraat Bankası olarak kullanılmakta olan yapı, klasik Ziraat Bankası formunda inşa edilmiştir. Yapının ön cephesi sütunlarla dışa taşkın bir şekilde düzenlenmiştir. Pencereler dikdörtgen formdadır ve kırma çatılıdır.

Babaeski Özel İdare Binası: Babaeski Gazikemal Mahallesi Fevziye Caddesi'nde yer alan bina iki katlıdır. Zemin katta iki girişi bulunmaktadır. Ön cephenin ortasında döküm korkuluklu bir balkon vardır. Duvarlar yığma tuğladandır ve cepheleri sıvalıdır. Pencere ve kapıları basık kemerli olup bunların kenarları tuğla sövelidir. Pencere doğramaları ve kapısı ahşaptır.

Demirköy Liman Feneri: Demirköy ilçesine bağlı İğneada beldesine 4 km uzaklıkta bulunan deniz feneridir. Denizin 50-60 metre yamacında yer alan tarihî fener, Sultan Abdülmecid döneminde, 1866 yılında yaptırılmıştır. Günümüzde hâlâ kullanılmakta olan fener hem rota hem de sınır feneri olarak işlevini korumaktadır.

Lüleburgaz Kepirtepe Köy Enstitüsü Binaları: Lüleburgaz ilçesinde Kepirtepe'de yer alan hizmet binalarıdır. Burada 1940 yılında Kepirtepe Köy Enstitüsü kurulmuştur. Kepirtepe Köy Enstitüsünü oluşturan bu binalar dikdörtgen planlı, kiremit kaplı, beşik-kırma çatılı, kagir binalardır. 10 adet bina mevcuttur.

Lüleburgaz Tren İstasyonu ve Gar Binaları: Bitişik olarak inşa edilmiş istasyon binası ve ambarlardan oluşur. İki katlı bir yapı olan istasyon binası, uzunlamasına dikdörtgen planlı, ahşap duvar örgülüdür. Ambar Binası, kesme taş malzemenen yapılmıştır ve kırma çatılıdır.

Lüleburgaz Seyitler Gar Binaları: Lüleburgaz ilçesinin Seyitler köyünde bulunan yapı birbirine bitişik iki blok şeklinde planlanmıştır. Erken Cumhuriyet Dönemi'nin mimari özelliklerini taşımaktadır. Duvarları taş ve tuğladan, pencere ve kapı üstleri basık kemerli, döşemeleri ahşaptır. Tren hattı artık kullanılmadığı için bina atıl durumdadır.

Lüleburgaz Kayabeyli Durak İstasyonu: Kayabeyli köyünde yer alan tarihî istasyon binasının ne zaman yapıldığı kesin olarak bilinmemektedir. Edirne-İstanbul demir yolu güzergâhında durak istasyonu olarak kullanılmıştır. Geç Osmanlı Dönemi mimari özelliklerini yansıtan yapı dikdörtgen planlı, kesme taş duvar örgülü, beşik çatılı ve Marsilya tipi kiremit örtülüdür.

Lüleburgaz Ertuğrul Eski Okul Binası: Lüleburgaz ilçesine bağlı Ertuğrul köyünde bulunmaktadır. Erken Cumhuriyet Dönemi'nin mimari özelliklerini taşımaktadır. Bodrum kat pencereleri basık tuğla kemerlidir. Giriş kapısı iki kanatlı tablalı, pencere doğramaları ahşap ve kanatlıdır. Zemin kat döşemesi ahşap kirişler ile oluşturulmuş, ahşap kaplıdır. Tavanları ahşap, çatısı kırma kiremit kaplıdır.

Pehlivanköy Toprak Mahsulleri Ofisi Binası: Geç Osmanlı döneminde Toprak Mahsulleri Ofisi binası olarak yapılmış olan ikişer katlı, ortasında bir avlusu bulunan iki simetrik binadan oluşmaktadır.

Pehlivanköy Tren İstasyonu: Geç Osmanlı döneminin özelliklerini yansıtan yapı, yan yana konumlanmış üç bloktan oluşmaktadır.

Pınarhisar Koloğlu İlkokulu: Pınarhisar'da bulunmaktadır. Geç Osmanlı ile Erken Cumhuriyet döneminde mimari özelliklerini yansıtmaktadır.

Pınarhisar Kız Sanat Okulu: Pınarhisar'da bulunmaktadır. Geç Osmanlı ile Erken Cumhuriyet döneminde mimari özelliklerini yansıtmaktadır.

Pınarhisar Poyralı Eski Okul Binası: Pınarhisar Poyralı köyünde bulunmaktadır. Geç Osmanlı ile Erken Cumhuriyet döneminde mimari özelliklerini yansıtmaktadır.

Vize Eski Hükümet Konağı: Vize merkezde bulunan yapı bodrum dahil üç katlı olup, idari bina olarak yapılmıştır.

Vize Pratik Kız Sanat Okulu: Günümüzde birbirine bağlı üç yapıdan oluşan bina, ilk yapıldığı zaman ortada yer alan tek yapıdan oluşmaktaydı. 1940'lı yıllarda sol kısımda yer alan ikinci bölüm, 1950'lerde ise sağ kısımda yer alan üçüncü bölüm eklenmiştir.

Vize Soğucak Köyü Okul Binası: Kırklareli ili Vize ilçesi Soğucak köyünde bulunmaktadır. Yapı Osmanlı döneminde kilise olarak kullanılmakta iken, 1924 yılında yapılan mübadeleden sonra okul olarak kullanılmaya başlanmıştır. Tarihî eser özelliği taşıyan yapı, köye hâkim bir tepede yer almaktadır. Merdivenli yarım daire bir platformla giriş kapısına çıkılmaktadır. Atıl durumdaki yapının duvarları taş, tavan ve pencere kaplamaları ahşaptır.

Hamamlar

Babaeski Fatih Hamamı: Babaeski Hamamı, plan olarak klasik tip Osmanlı hamam plan şemasına çok benzemektedir. Giriş kapısının üzerinde bulunan kitabesi Yunan işgali sırasında Yunan askerleri tarafından silinmiştir. Bu yüzden yapım tarihi tam olarak bilinmemektedir. İlk yapılışında kadın ve erkek çifte hamam şeklinde yapılmış hamamın sadece erkek kısmı ayakta kalmıştır. Batı cephesinde hamamın yıkılmış kısmına ait duvar izleri görülebilmektedir. Duvarları tuğla hatıllı kesme taş örgülü, ön cephede bulunan iki pencere söveli üzeri sivri kemerlidir. Pencere doğramaları ahşap, kemer içlerinde dairesel camlı revzenler bulunmaktadır. Giriş kapısının önünde üzerinde süslü bir kemer bulunan kenarları profilli işlemeli taş bir çıkıntı bulunmaktadır. Ilıklık kısmının üzerinde üç kademeli bir kasnağa oturan tek kubbe ve sıcaklık kısmı ise küçük kubbeler ile örtülüdür. Saçaklar, soğukluk bölümünde özgün olmamakla beraber tuğla çıkıntılı, ilıklık ve sıcaklık kısmında taş profilli, kubbe kasnağında ise tuğla kirpi saçak şeklindedir.

Vize Osmanlı Hamamı: Yapının duvarları moloz taş ve kireç harcı kullanılarak örülmüştür. Yapının kapı, pencere boşlukları ile mekanlar arası geçişler yuvarlak tuğla kemer örgüsünden oluşmaktadır. Soğukluk bölümünün üst örtüsü tamamen değiştirilmiştir. Sıcaklık bölümü üzerinde yer alan kubbelerin üzeri çimento ile kaplanmıştır. Osmanlıca yazılı mermer kurnaları günümüze kadar ulaşmıştır. İlçe merkezinde bulunan hamam günümüzde kullanılmamaktadır. 1991 yılında kurul onayından geçen rapordaki gözlemlere göre üst örtüsünün bir bölümü betonarme olarak değiştirilmiş olan yapı bakımsız ve harap bir durumdadır ve ciddi yapısal bozulmalar görülmektedir.

Vize Kıyıköy Hamam Kalıntıları: Kıyıköy Limanı'nda bulunan hamam tamamen harap olmuş kalıntı halindedir. Duvarları kireç harçlı moloz taş, kemer, kubbe ve tonozları tuğla örgülüdür. Kubbeler ve tonozlar sivri kemerler ile taşılmıştır. İç mekan, kemer üzengi seviyesine kadar toprak doludur.

Sivil Mimari

Kırklareli ve ilçelerinde askerî ve dinî yapılar dışında mimari özellikleriyle dikkat çeken ve şehrin kültürel dokusuna zenginlik katan çok sayıda tarihî bina bulunmaktadır. Sivil mimari özellikleri taşıyan bu binalar, Kırklareli kültür envanterine kaydedilmiş ve koruma altına alınmıştır. Bunlardan bazıları iyi korunmuştur ve mesken olarak kullanılmaya devam edilmektedir. Bazıları ise taşıdıkları mimari özelliklere uygun olarak restore edilerek yeniden kullanıma açılmıştır. Kırklarelinin muhtelif yerlerinde bulunan sivil mimari örneği tarihî yapıların çoğu 19 ve 20. yüzyıldan kalmadır.

Kırklareli Sivil Mimarisi: Şehrin muhtelif yerlerinde bulunan mimarlık örnekleri XIX. ve XX. yy. yapıları olup, Kırklareli'nde bir kısmı Neo-Klasik stilde Rum ustalar tarafından yapılmış ve halen mesken olarak kullanılan binaların yanısıra ahşap kaplamalı klasik Türk evleri de mevcuttur.

Demirköy Sivil Mimarisi: Demirköy ilçe merkezinde ve Hamdibey köyünde bölgenin geleneksel mimarisini yansıtan Geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet dönemine ait konutlar, taşıdıkları tarihi ve estetik değerleri ile önemlidirler. Bölgenin karakteristik, alt kat ahşap hatıllımoloztaş örgülü duvar örgüsü; üst kat ahşap hatıllı tuğla örgü üstü ahşap kaplama stilinde inşa edilmişlerdir. İlçe merkezinde 21 adet; Hamdibey köyünde 3 adet sivil mimarlık örneği bulunmaktadır.

Lüleburgaz Sivil Mimarisi: Lüleburgaz ilçesinde ne yazık ki geleneksel sivil mimariyi yansıtan tarihi yapı sayısı yok denecek kadar azdır. Günümüze ulaşabilen ve bir dönem PTT binası olarak kullanılan sivil mimari örneği bina bodrum üzeri iki katlı, tuğla üzerine ahşap kaplama olarak yapılmıştır.

Vize Sivil Mimarisi: Vize ilçe merkezinde taşıdığı tarihi ve estetik değerleri ve geleneksel mimari üslupları nedeniyle tescillenerek koruma altına alınan ve Geç Osmanlı dönemi ile Erken Cumhuriyet dönemine tarihlen, geleneksel mimari üslup ile inşa edilmiş toplam 27 adet sivil mimarlık örneği bulunmaktadır.

Vize Kıyıköy Sivil Mimarisi: Yine Kıyıköy beldesinde taşıdığı tarihi ve estetik değerleri nedeniyle tescillenerek koruma altına alınan yapıldıkları Geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet dönemlerinin bölgesel mimari üslubunu yansıtan toplam 52 adet sivil mimarlık örneği bulunmaktadır.

Kalıntılar

Tümülüsler: Kırklareli il sınırları dahilinde 200 civarı tümülüs (höyük) tespit edilmiştir. Lüleburgaz ilçesinde de tümülüsler bulunmaktadır. Başlıcaları; Ahmetbey, Kırıkköy, Ayvalı, Tatarköy, Umurca, Oklalı, Hamzabey, Ovacık, Turgutbey, Sakızköy, Karaağaç, Yenibedir tümülüsleridir.

Tiyatrolar

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tiyatro salonu sayısı		2	2	2	5	2	1	2	2
		1,54	0,98	1,00	1,16	0,39	0,17	0,29	0,33
		11	12	10	17	39	65	54	52
Koltuk sayısı		660	403	633	1.143	150	337	723	898
		1,55	0,57	0,79	0,73	0,08	0,15	0,28	0,34
		13	22	20	23	69	72	60	54
Gösteri sayısı		114	140	180	232	147	76	469	175
		1,11	0,80	0,96	0,91	0,63	0,30	1,65	0,61
		16	19	14	15	23	35	10	18
Seyirci sayısı		24.500	28.000	33.200	21.010	9.150	22.500	62.500	50.535
		1,01	0,83	0,77	0,40	0,17	0,40	1,00	0,83
		15	18	18	26	45	34	15	18
Yüzbin kişi başına tiyatro koltuk sayısı		198	120	190	343	44	99	212	261
		5	14	7	12	67	69	55	43
Yüzbin kişi başına tiyatro seyirci sayısı		7.352	8.310	9.965	6.313	2.690	6.594	18.352	14.702
		4	7	5	12	42	22	2	3
Gösteri başına seyirci sayısı		215	200	184	91	62	296	133	289
		14	26	33	58	69	40	73	36
Tiyatro salonu sayısı		2	2	2	5	2	1	2	2
Tiyatro koltuk sayısı		660	403	633	1.143	150	337	723	898
Oynanan eser sayısı									
Telif eser sayısı									
Çeviri eser sayısı									
Oynanan eser sayısı									
Yetişkin									
Çocuk									
Gösteri sayısı		114	140	180	232	147	76	469	175
Telif									
Çeviri									
Gösteri sayısı		114	140	180	232	147	76	469	175
Yetişkin									
Çocuk									
Seyirci sayısı		24.500	28.000	33.200	21.010	9.150	22.500	62.500	50.535
Telif									
Çeviri									
Seyirci sayısı		24.500	28.000	33.200	21.010	9.150	22.500	62.500	50.535
Yetişkin									
Çocuk									

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (Kültür İstatistikleri, www.tuik.gov.tr / Haber Bültenleri, www.tuik.gov.tr / Bölgesel İstatistikler)

Tiyatrolar

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tiyatro salonu sayısı	5	4	4	3	5	2	1	3	4
	0,70	0,55	0,51	0,41	0,65	0,28	0,25	0,37	0,50
	29	33	35	37	33	48	47	48	43
Koltuk sayısı	1.308	1.228	1.223	1.163	1.296	700	330	845	1.535
	0,51	0,47	0,43	0,37	0,37	0,26	0,21	0,25	0,47
	37	44	43	48	54	54	52	63	48
Gösteri sayısı	121	151	137	180	207	86	2	33	68
	0,43	0,56	0,43	0,53	0,61	0,43	0,05	0,13	0,25
	30	22	26	25	18	26	50	53	36
Seyirci sayısı	31.120	34.560	32.850	39.750	31.976	17.530	650	10.075	19.950
	0,53	0,57	0,47	0,51	0,40	0,39	0,09	0,18	0,32
	30	25	27	28	30	32	47	48	34
Yüzbin kişi başına tiyatro koltuk sayısı	377	349	343	322	358	194	90	229	407
	20	29	32	42	44	53	50	56	31
Yüzbin kişi başına tiyatro seyirci sayısı	8.969	9.827	9.226	11.015	8.837	4.846	177	2.728	5.290
	7	7	12	8	15	17	44	48	18
Gösteri başına seyirci sayısı	257	229	240	221	154	204	325	305	293
	37	55	46	54	74	51	9	23	27
Tiyatro salonu sayısı	5	4	4	4	5	2	1	3	4
Tiyatro koltuk sayısı	1.308	1.228	1.223	1.163	1.296	700	330	845	1.535
Oynanan eser sayısı	38	47	59	63	62	27	2	28	55
Telif eser sayısı	34	42	47	61	37	23		28	46
Çeviri eser sayısı	4	5	12	2	25	4	2		9
Oynanan eser sayısı	38	47	59	63	62	27	2	28	55
Yetişkin					25	12		24	41
Çocuk					37	15	2	4	14
Gösteri sayısı	121	151	137	180	207	86	2	33	68
Telif	112	145	102	177	88	78		33	56
Çeviri	9	6	35	3	119	8	2		12
Gösteri sayısı	121	151	137	180	207	86	2	33	68
Yetişkin					33	26		24	45
Çocuk					174	60	2	9	23
Seyirci sayısı	31.120	34.560	32.850	39.750	31.976	17.530	650	10.075	19.950
Telif	28.020	34.160	28.250	39.200	19.636	15.230		10.075	17.540
Çeviri	3.100	400	4.600	550	12.340	2.300	650		2.410
Seyirci sayısı	31.120	34.560	32.850	39.750	31.976	17.530	650	10.075	19.950
Yetişkin					9.356	6.430		8.740	15.530
Çocuk					22.620	11.100	650	1.335	4.420

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (Kültür İstatistikleri, www.tuik.gov.tr / Haber Bültenleri, www.tuik.gov.tr / Bölgesel İstatistikler)

Sinemalar

P: Türkiye içindeki payı (yüzde), S: 81 il içindeki sırası

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sinema salonu sayısı	.	10	10	10	10	11	9	9	9	10
	P	0,96	0,88	0,66	0,61	0,60	0,47	0,45	0,43	0,46
	S	21	26	29	32	34	37	39	41	42
Koltuk sayısı	.	1.195	1.190	1.213	1.207	1.261	834	836	831	856
	P	0,78	0,73	0,57	0,53	0,51	0,32	0,32	0,28	0,31
	S	22	30	30	30	35	43	44	45	47
Gösterilen film sayısı	.	321	351	196	260	166	60	45	151	157
	P	1,27	1,22	0,61	0,74	0,46	0,16	0,12	0,37	0,38
	S	17	20	36	30	43	61	68	44	45
Yerli film	.									
Yabancı film	.									
Seyirci sayısı	.	153.538	53.918	130.900	79.383	43.215	85.512	55.780	67.590	120.060
	P	0,65	0,26	0,42	0,25	0,12	0,23	0,14	0,15	0,22
	S	24	41	29	45	57	43	53	48	50
Yerli film	.									
Yabancı film	.									
Yüz bin kişi başına sinema koltuk sayısı	.	360	357	360	362	379	245	245	244	249
	S	4	7	14	13	10	35	38	36	39
	.	46.253	16.179	38.849	23.826	12.986	25.136	16.347	19.847	34.929
Yüz bin kişi başına sinema seyirci sayısı	.	7	32	16	31	56	40	52	47	42
	S	7	32	16	31	56	40	52	47	42
	.	478	154	668	305	260	1.425	1.240	448	765
Gösterilen film başına seyirci sayısı	.	478	154	668	305	260	1.425	1.240	448	765
	S	45	59	25	56	70	5	15	55	47
	S	45	59	25	56	70	5	15	55	47

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr)

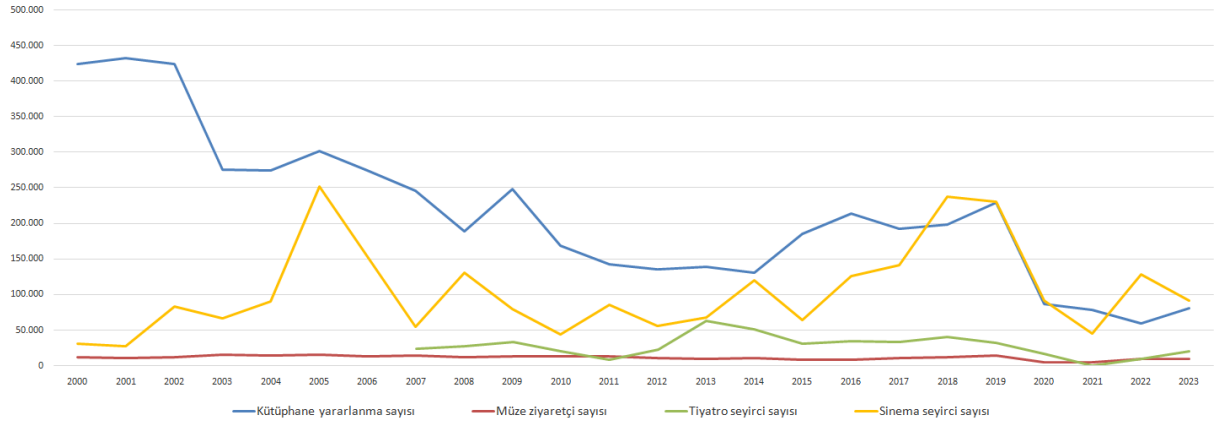
Sinemalar

P: Türkiye içindeki payı (yüzde), S: 81 il içindeki sırası

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sinema salonu sayısı	.	10	12	11	18	18	18	11	11	12
	P	0,42	0,48	0,41	0,63	0,64	0,67	0,46	0,46	0,46
	S	40	40	47	33	31	30	45	46	46
Koltuk sayısı	.	844	1.045	975	1.728	1.719	1.704	1.092	1.092	1.099
	P	0,28	0,34	0,30	0,50	0,51	0,54	0,38	0,38	0,38
	S	48	43	46	37	37	35	48	45	50
Gösterilen film sayısı	.	88	285	190	384	368	112	144	278	
	P	0,18	0,53	0,33	0,59	0,54	0,43	0,54	0,50	
	S	62	38	48	37	38	43	35	44	
Yerli film	.									
Yabancı film	.									
Seyirci sayısı	.	64.164	126.166	141.811	237.489	231.056	91.187	44.683	128.317	91.882
	P	0,11	0,23	0,21	0,37	0,41	0,53	0,36	0,36	0,30
	S	58	48	50	43	42	35	47	45	47
Yerli film	.									47.773
Yabancı film	.									44.109
Yüz bin kişi başına sinema koltuk sayısı	.	243	297	274	479	475	471	298	296	291
	S	40	32	36	14	12	10	30	31	31
	.	18.493	35.875	39.829	65.812	63.857	25.208	12.196	34.742	24.362
Yüz bin kişi başına sinema seyirci sayısı	.	58	48	49	25	20	11	26	33	40
	S	58	48	49	25	20	11	26	33	40
	.	729	443	746	618	628	814	310	462	494
Gösterilen film başına seyirci sayısı	.	729	443	746	618	628	814	310	462	494
	S	48	67	52	56	50	20	53	55	51
	S	48	67	52	56	50	20	53	55	51

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr)

Kütüphane Yararlanan, Müze Ziyaretçi, Tiyatro ve Sinema İzleyici Sayıları 2000 - 2023

Gazete, Dergi ve Radyo Sayısı

	2020	2021	2022	2023
Günlük Yerel Gazete	8	8	8	8
Haftalık Yerel Gazete	8	8	8	8
Aylık Gazete	1	1	1	1
Dergi	1	1	1	1
İnternet Haber Sitesi	11	11	11	11
Radyo	7	7	7	7

Kaynak: İl Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü

Cami Sayısı

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Cami sayısı	296	298	299	299	301	301	305	306	306
	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34
	75	75	75	75	75	75	75	75	75
İl ve ilçe merkezleri			77					80	80
Belde ve köy			222					225	225
Bin kişiye düşen cami sayısı	0,85	0,85	0,84	0,83	0,83	0,83	0,83	0,83	0,81
	71	71	71	71	71	71	71	71	71

Kaynak: 1. Türkiye İstatistik Kurumu, Kültür İstatistikleri (2009 – 2013), 2. Diyanet İşleri Başkanlığı (www.diyaret.gov.tr) (2014 – 2022)

Müftülük Personel Sayısı

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Müftülük personel sayısı	433	402	390	358	334	309	427	455	386
	0,38	0,36	0,36	0,34	0,33	0,31	0,34	0,33	0,28
	75	74	74	74	75	76	75	75	75
Bin kişiye düşen müftülük personeli sayısı	1,25	1,14	1,10	0,99	0,92	0,85	1,17	1,23	1,02
	66	67	67	69	70	72	69	71	76

Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı (www.diyaret.gov.tr)

Kur'an Kursları

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kur'an kursu sayısı	59	57	56	66	69	58	61	60	61
Kursa devam eden kursiyer sayısı	3.223	2.670	2.178	2.259	3.031	2.892	1.577	2.065	2.579
	P	0,27	0,23	0,22	0,22	0,25	0,32	0,31	0,28
	S	75	75	74	75	75	67	67	73
Bin kişiye düşen Kur'an kursuna devam eden kursiyer sayısı	9,29	7,59	6,12	6,26	8,38	7,99	4,30	5,59	6,84
	S	78	79	78	77	75	66	69	73
Kursu bitiren kursiyer sayısı	3.190	2.644	1.336	1.613	2.942	2.631	1.359	1.822	2.395
	P	0,28	0,24	0,20	0,22	0,26	0,34	0,35	0,30
	S	75	75	75	75	74	65	67	72
Bin kişi başına Kur'an kursunu bitiren kursiyer sayısı	9,19	7,52	3,75	4,47	8,13	7,27	3,71	4,93	6,35
	S	75	79	79	77	74	64	60	71

Kaynak: 1. Türkiye İstatistik Kurumu, Kültür İstatistikleri (2009 – 2013), 2. Diyanet İşleri Başkanlığı (www.diyaret.gov.tr) (2014 – 2022)

Hacca Gidenlerin Sayısı

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Toplam	102	106	135	150	180	0	0	58	112
Erkek			57	68	82	0	0	32	56
Kadın			78	82	98	0	0	26	56

Kaynak: 1. Türkiye İstatistik Kurumu, Kültür İstatistikleri (2010 – 2013), 2. İl Müftülüğü (2014 – 2022)

Seçilmiş Kültür Göstergeleri

K: Kaynak, A: TR21'in 26 bölge içerisindeki sırası, B: İllerin 81 İl içerisindeki sırası

	K	Yıl	Türkiye	TR21	A	Tekirdağ	B	Edirne	B	Kırklareli	B
Nüfus	2	2023	85.372.377	1.964.128	19	1.167.059	18	419.913	48	377.156	52
	2	2022	85.279.553	1.926.512	19	1.142.451	20	414.714	48	369.347	53
	2	2021	84.680.273	1.891.878	19	1.113.400	21	412.115	48	366.363	53
	2	2020	83.614.362	1.850.565	19	1.081.065	21	407.763	49	361.737	54
	2	2019	83.154.997	1.831.151	19	1.055.412	21	413.903	48	361.836	54
	2	2018	82.003.882	1.802.315	19	1.029.927	21	411.528	48	360.860	54
	2	2017	80.810.525	1.768.368	19	1.005.463	22	406.855	47	356.050	53
	2	2016	79.814.871	1.726.260	19	972.875	23	401.701	48	351.684	53
Halk kütüphanesi sayısı		2023	1.295	32	22	10	51	10	51	12	44
	2	2022	1.257	32	22	10	51	10	51	12	44
	2	2021	1.252	33	20	10	51	11	49	12	43
	2	2020	1.213	33	20	10	51	11	48	12	40
	2	2019	1.182	33	20	10	51	11	47	12	40
	2	2018	1.162	33	20	10	50	11	45	12	40
	2	2017	1.146	33	20	10	48	11	45	12	39
	2	2016	1.137	31	20	8	55	11	45	12	39
Halk kütüphaneleri kitap sayısı		2023	24.204.501	701.029	16	235.320	42	270.964	33	194.745	52
	2	2022	23.091.168	697.139	16	226.849	42	284.147	27	186.143	52
	2	2021	22.359.038	683.345	17	218.977	41	287.046	27	177.322	52
	2	2020	21.125.016	651.257	19	203.771	43	279.098	26	168.388	55
	2	2019	20.742.540	643.382	19	202.970	42	276.819	27	163.593	56
	2	2018	19.966.573	611.007	18	189.281	44	265.242	26	156.484	55
	2	2017	19.993.613	599.743	18	177.809	45	256.655	26	165.279	47
	2	2016	18.828.188	548.439	18	158.002	46	235.412	28	155.025	47
Halk kütüphanelerinden yararlanan sayısı		2023	33.561.919	554.049	23	331.715	31	141.060	53	81.274	71
	2	2022	26.788.378	384.735	24	236.237	38	88.984	67	59.514	75
	2	2021	15.683.134	281.848	22	143.925	35	59.459	66	78.464	57
	2	2020	12.962.119	282.659	23	129.296	38	66.858	59	86.505	52
	2	2019	31.451.920	729.139	23	268.043	42	231.720	49	229.376	50
	2	2018	28.242.986	634.064	23	206.459	46	229.002	43	198.603	48
	2	2017	25.091.232	553.518	23	122.811	65	237.806	38	192.901	41
	2	2016	23.266.599	548.692	23	91.779	70	243.715	34	213.198	40
Bin kişi başına halk kütüphanelerinden yararlanan sayısı		2023	393	282	20	284	63	336	59	215	70
	2	2022	314	200	20	207	63	215	59	161	70
	2	2021	185	149	18	129	60	144	54	214	40
	2	2020	155	153	18	120	63	164	51	239	32
	2	2019	378	398	16	254	67	560	35	634	26
	2	2018	344	352	17	200	71	556	26	550	27
	2	2017	310	313	17	122	79	584	21	542	27
	2	2016	292	318	14	94	79	607	17	606	18
Halk kütüphanelerinden ödünç verilen materyal sayısı		2023	9.410.537	262.799		131.867		64.648		66.284	
	2	2022	9.476.748	234.969		132.846		47.836		54.287	
	2	2021	7.478.340	177.455		89.871		35.704		51.880	
	2	2020	6.036.094	164.428		74.104		36.969		53.355	
	2	2019	12.823.652	399.679		172.732		119.945		107.002	
	2	2018	11.474.281	329.324		118.464		116.597		94.263	
	2	2017	10.443.581	296.112		101.522		121.488		73.102	
	2	2016	9.012.110	264.225		67.310		135.530		61.385	
Halk Kütüphanelerinden bin kişi başına ödünç alınan kitap sayısı		2023	110	134		113		154		176	
	2	2022	111	122		116		115		147	
	2	2021	88	94		81		87		142	
	2	2020	72	89		69		91		147	
	2	2019	154	218		164		290		296	
	2	2018	140	183		115		283		261	
	2	2017	129	167	12	101	66	299	15	205	31
	2	2016	113	153	10	69	73	337	11	175	35

- 1 Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr / Veritabanları)
- 2 Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr / Bölgesel İstatistikler)
- 3 Türkiye İstatistik Kurumu, Kültür İstatistikleri
- 4 Kültür ve Turizm Bakanlığı (<https://www.ktb.gov.tr/>)
- 5 Diyanet İşleri Başkanlığı (www.diyaret.gov.tr)

Seçilmiş Kültür Göstergeleri

K: Kaynak, A: TR21'in 26 bölge içerisindeki sırası, B: İllerin 81 İl içerisindeki sırası

	K	Yıl	Türkiye	TR21	A	Tekirdağ	B	Edirne	B	Kırklareli	B
Örgün ve yaygın eğitim kurumları kütüphane sayısı		2023									
	3	2022									
	3	2021	32.690	692		377		190		125	
	3	2020									
	3	2019	28.211	589		327		165		97	
	3	2018	29.690	611		324		187		100	
	3	2017									
KTB ve özel müze sayısı	3	2016	27.280	518	24	280	31	166	51	72	77
		2023	588	19		2		14		3	
	3	2022	552	18		2		13		3	
	3	2021	519	17		2		13		2	
	3	2020	494	16		2		11		3	
	3	2019	467	14		2		10		2	
	3	2018	451	13		2		9		2	
KTB Müze sayısı	3	2017	438	13		2		9		2	
	3	2016	417	11		2		7		2	
		2023	212	6	16	2	28	3	14	1	47
	3	2022	211	6	16	2	28	3	14	1	47
	3	2021	210	6	16	2	28	3	15	1	49
	3	2020	205	6	16	2	28	3	14	1	47
	3	2019	199	6	15	2	29	3	13	1	46
KTB ve özel müze eser sayısı	3	2018	200	5	17	2	27	2	27	1	48
	3	2017	199	5	16	2	26	2	26	1	47
	3	2016	193	5	16	2	26	2	26	1	42
		2023	3.627.496	63.052		24.264		30.759		8.029	
	3	2022	3.750.120	62.957		24.264		30.783		7.910	
	3	2021	3.719.409	63.663		24.240		31.730		7.693	
	3	2020	3.694.820	62.779		24.116		31.408		7.255	
KTB Müze eser sayısı	3	2019	3.671.900	62.470		23.975		31.302		7.193	
	3	2018	3.734.223	61.823		23.901		30.817		7.105	
	3	2017	3.692.915	61.217		24.110		30.050		7.057	
	3	2016	3.685.609	60.506		23.969		29.711		6.826	
		2023	3.341.162	60.699	17	24.264	34	28.563	33	7.872	55
	3	2022	3.325.643	60.381	17	24.264	34	28.364	33	7.753	55
	3	2021	3.301.789	61.104	17	24.240	34	29.328	32	7.536	55
KTB ve özel müze ve ören yeri ziyaretçi sayısı	3	2020	3.278.114	60.455	17	24.116	34	29.238	33	7.101	56
	3	2019	3.263.251	60.188	17	23.975	34	29.170	33	7.043	55
	3	2018	3.337.766	59.989	17	23.901	34	29.128	33	6.960	55
	3	2017	3.306.073	59.461	16	24.110	34	28.439	33	6.912	54
	3	2016	3.311.359	58.956	16	23.969	34	28.306	33	6.681	54
		2023	48.725.105	843.763	13	23.116	60	811.636	13	9.011	70
	3	2022	45.822.525	739.492	15	15.176	63	715.398	14	8.918	68
KTB Müze ve ören yeri ziyaretçi sayısı	3	2021	23.245.317	401.776	17	7.838	61	389.603	16	4.335	66
	3	2020	13.756.483	244.690	16	6.113	58	233.707	17	4.870	60
	3	2019	51.306.549	904.303	13	15.278	62	874.412	14	14.613	64
	3	2018	40.647.844	844.026	12	9.522	65	822.089	10	12.415	59
	3	2017	30.661.676	726.831	11	10.030	62	705.959	8	10.842	60
	3	2016	25.287.530	536.158	11	7.555	61	520.848	10	7.755	60
		2023	30.488.975	137.785	20	23.116	54	105.736	32	8.933	63
KTB Müze ve ören yeri ziyaretçi sayısı	3	2022	30.932.311	149.732	22	15.176	58	126.283	27	8.273	64
	3	2021	16.635.380	51.730	24	7.838	56	39.636	36	4.256	62
	3	2020	9.241.912	39.415	22	6.113	53	28.452	36	4.850	56
	3	2019	35.048.417	211.102	21	15.278	58	181.593	24	14.231	61
	3	2018	28.169.615	48.928	26	9.522	60	27.069	41	12.337	55
	3	2017	20.509.746	86.706	20	10.030	56	65.907	25	10.769	54
	3	2016	17.247.440	77.429	20	7.555	57	62.166	25	7.708	56

- 1 Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr / Veritabanları)
- 2 Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr / Bölgesel İstatistikler)
- 3 Türkiye İstatistik Kurumu, Kültür İstatistikleri
- 4 Kültür ve Turizm Bakanlığı (https://www.ktb.gov.tr/)
- 5 Diyanet İşleri Başkanlığı (www.diyaret.gov.tr)

Seçilmiş Kültür Göstergeleri

K: Kaynak, A: TR21'in 26 bölge içerisindeki sırası, B: İllerin 81 il içerisindeki sırası

	K	Yıl	Türkiye	TR21	A	Tekirdağ	B	Edirne	B	Kırklareli	B
Bin kişi başına KTB müze ve öğrenme yeri ziyaretçi sayısı		2023	357	70	21	20	60	252	20	24	56
	3	2022	363	78	21	13	63	305	20	22	60
	3	2021	196	27	24	7	62	96	29	12	56
	3	2020	111	21	22	6	59	70	25	13	52
	3	2019	421	115	19	14	64	439	14	39	54
	3	2018	344	27	24	9	63	66	36	34	52
	3	2017	254	49	20	10	59	162	15	30	42
	3	2016	219	46	19	8	62	154	16	22	48
Müzelere bağlı taşınmaz kültür varlıkları (tek yapılar)		2023	124.671	3.464	10	1.000	30	1.725	19	739	43
	3	2022	122.124	3.427	9	993	30	1.710	16	724	42
	3	2021	119.253	3.367	10	976	29	1.684	16	707	42
	3	2020	116.120	3.295	10	926	29	1.673	16	696	40
	3	2019	113.137	3.160	11	909	29	1.605	17	646	41
	3	2018	108.810	3.011	11	881	29	1.564	17	566	44
	3	2017	106.356	2.917	11	842	29	1.548	17	527	46
	3	2016	103.571	2.820	9	788	30	1.532	16	500	46
Sit alanları		2023	24.786	1.110	11	277	35	360	23	473	17
	3	2022	23.632	1.070	11	265	35	336	27	469	16
	3	2021	22.233	1.015	11	245	35	304	29	466	15
	4	2020	21.023	959	10	233	33	259	31	467	15
	4	2019	20.121	931	10	224	33	253	31	454	15
	4	2018	18.933	912	9	218	32	247	30	447	14
	4	2017	17.649	891	9	206	31	241	27	444	11
	4	2016	16.482	867	9	199	30	226	26	442	11
Tiyatro koltuk sayısı		2023	326.713	8.616	13	4.511	14	2.570	28	1.535	48
	2	2022	332.141	8.666	14	4.305	18	3.516	22	845	63
	2	2021	156.009	5.030	8	3.016	15	1.684	25	330	52
	2	2020	267.857	6.689	15	3.431	20	2.558	25	700	54
	2	2019	354.688	8.638	14	4.196	19	3.146	29	1.296	54
	2	2018	314.479	9.456	10	4.476	18	3.817	25	1.163	48
	2	2017	287.214	9.937	9	4.886	14	3.828	18	1.223	43
	2	2016	261.885	5.642	16	2.354	27	2.060	33	1.228	44
Yüz bin kişi başına tiyatro koltuk sayısı		2023	383	439	7	387	33	612	13	407	31
	2	2022	389	450	6	377	35	848	4	229	56
	2	2021	184	266	4	271	14	409	5	90	50
	2	2020	320	361	7	317	37	627	8	194	53
	2	2019	427	472	10	398	39	760	10	358	44
	2	2018	383	525	5	435	26	928	1	322	42
	2	2017	355	562	3	486	19	941	1	343	32
	2	2016	328	327	10	242	44	513	14	349	29
Tiyatro seyirci sayısı		2023	6.279.512	155.527	10	83.699	13	51.878	21	19.950	34
	2	2022	5.451.627	64.726	19	36.145	26	18.506	35	10.075	48
	2	2021	714.864	10.930	16	7.450	22	2.830	31	650	47
	2	2020	4.492.293	40.665	20	16.847	33	6.288	53	17.530	32
	2	2019	7.899.547	76.696	20	29.212	32	15.508	47	31.976	30
	2	2018	7.841.353	111.798	17	44.454	26	27.594	37	39.750	28
	2	2017	7.006.410	89.975	16	29.855	31	27.270	34	32.850	27
	2	2016	6.016.762	72.460	16	21.252	35	16.648	38	34.560	25
Yüz bin kişi başına tiyatro seyirci sayısı		2023	7.355	7.918	5	7.172	15	12.354	3	5.290	18
	2	2022	6.393	3.360	19	3.164	40	4.462	24	2.728	48
	2	2021	844	578	15	669	25	687	24	177	44
	2	2020	5.373	2.197	17	1.558	48	1.542	50	4.846	17
	2	2019	9.500	4.188	17	2.768	53	3.747	44	8.837	15
	2	2018	9.562	6.203	14	4.316	40	6.705	25	11.015	8
	2	2017	8.670	5.088	14	2.969	49	6.703	20	9.226	12
	2	2016	7.538	4.198	14	2.184	48	4.144	29	9.827	7

- 1 Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr / Veritabanları)
- 2 Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr / Bölgesel İstatistikler)
- 3 Türkiye İstatistik Kurumu, Kültür İstatistikleri
- 4 Kültür ve Turizm Bakanlığı (<https://www.ktb.gov.tr/>)
- 5 Diyanet İşleri Başkanlığı (www.diyaret.gov.tr)

Seçilmiş Kültür Göstergeleri

K: Kaynak, A: TR21'in 26 bölge içerisindeki sırası, B: İllerin 81 İl içerisindeki sırası

	K	Yıl	Türkiye	TR21	A	Tekirdağ	B	Edirne	B	Kırklareli	B
Sinema koltuk sayısı		2023	286.603	7.208	13	3.552	18	2.557	26	1.099	50
	2	2022	284.204	6.764	14	3.571	15	2.101	26	1.092	45
	2	2021	285.130	7.068	13	3.609	16	2.367	26	1.092	48
	1	2020	317.763	8.385	9	3.577	18	3.104	23	1.704	35
	1	2019	337.914	8.134	12	3.601	19	2.814	28	1.719	37
	1	2018	342.813	8.143	12	3.601	21	2.814	28	1.728	37
	1	2017	328.845	6.010	16	3.617	17	1.418	38	975	46
	1	2016	307.456	5.917	16	2.921	22	1.951	31	1.045	43
Yüz bin kişi başına sinema koltuk sayısı		2023	336	367	6	304	28	609	4	291	31
	2	2022	333	351	8	313	28	507	7	296	31
	2	2021	337	374	6	324	25	574	2	298	30
	1	2020	380	453	4	331	26	761	1	471	10
	1	2019	406	444	6	341	29	680	4	475	12
	1	2018	418	452	6	350	28	684	2	479	14
	1	2017	407	340	10	360	23	349	26	274	36
	1	2016	385	343	7	300	31	486	5	297	32
Sinema seyirci sayısı		2023	31.005.844	714.393	11	443.754	15	178.757	29	91.882	47
	2	2022	35.754.644	851.867	12	450.096	15	273.454	25	128.317	45
	2	2021	12.418.777	272.381	14	153.674	17	74.024	27	44.683	47
	1	2020	17.226.952	413.336	13	218.372	16	103.777	29	91.187	35
	1	2019	56.479.209	1.139.368	16	607.116	21	301.196	33	231.056	42
	1	2018	64.772.380	1.268.666	14	729.006	21	302.171	37	237.489	43
	1	2017	68.482.526	1.130.728	17	804.476	19	184.441	47	141.811	50
	1	2016	55.260.600	988.797	16	584.696	23	277.935	33	126.166	48
Yüz bin kişi başına sinema seyirci sayısı		2023	36.318	36.372	7	38.023	14	42.570	10	24.362	40
	2	2022	41.926	44.218	8	39.397	24	65.938	4	34.742	33
	2	2021	14.665	14.397	7	13.802	19	17.962	11	12.196	26
	1	2020	20.603	22.336	7	20.200	21	25.450	9	25.208	11
	1	2019	67.920	62.221	10	57.524	28	72.770	15	63.857	20
	1	2018	78.987	70.391	9	70.782	22	73.427	17	65.812	25
	1	2017	84.745	63.942	11	80.011	18	45.333	43	39.829	49
	1	2016	69.236	57.280	8	60.100	20	69.190	14	35.875	48
Cami sayısı		2023	89.676	1.276	26	560	63	410	73	306	75
	5	2022	89.302	1.267	26	554	64	407	73	306	75
	5	2021	89.817	1.261	26	550	64	406	73	305	75
	5	2020	89.445	1.251	26	544	64	406	73	301	75
	5	2019	89.259	1.250	26	543	64	406	73	301	75
	5	2018	88.681	1.244	26	539	63	406	73	299	75
	5	2017	88.021	1.233	26	531	65	403	73	299	75
	5	2016	87.381	1.224	26	524	64	402	73	298	75
Bin kişiye düşen cami sayısı		2023	1,05	0,65	23	0,48	79	0,98	66	0,81	71
	5	2022	1,05	0,66	23	0,48	79	0,98	65	0,83	71
	5	2021	1,06	0,67	23	0,49	79	0,99	65	0,83	71
	5	2020	1,07	0,68	23	0,50	79	1,00	65	0,83	71
	5	2019	1,07	0,68	23	0,51	78	0,98	67	0,83	71
	5	2018	1,08	0,69	23	0,52	78	0,99	67	0,83	71
	5	2017	1,09	0,70	23	0,53	78	0,99	66	0,84	71
	5	2016	1,09	0,71	23	0,54	78	1,00	66	0,85	71
Din görevlisi sayısı		2023	120.272	1.673	26	833	54	463	73	377	75
	5	2022	125.933	1.797	26	884	52	515	74	398	75
	5	2021	114.972	1.641	25	815	51	462	73	364	75
	5	2020	87.379	1.192	25	603	51	339	71	250	76
	5	2019	91.384	1.251	25	611	54	359	71	281	76
	5	2018	95.087	1.346	25	639	53	399	70	308	74
	5	2017	97.697	1.425	25	648	55	439	68	338	74
	5	2016	101.811	1.491	25	672	56	469	68	350	75

- 1 Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr / Veritabanları)
- 2 Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr / Bölgesel İstatistikler)
- 3 Türkiye İstatistik Kurumu, Kültür İstatistikleri
- 4 Kültür ve Turizm Bakanlığı (https://www.ktb.gov.tr/)
- 5 Diyanet İşleri Başkanlığı (www.diyaret.gov.tr)

Seçilmiş Kültür Göstergeleri

K: Kaynak, A: TR21'in 26 bölge içerisindeki sırası, B: İllerin 81 İl içerisindeki sırası

	K	Yıl	Türkiye	TR21	A	Tekirdağ	B	Edirne	B	Kırklareli	B
Bin kişiye düşen din görevlisi sayısı		2023	305.939,20	5.930,86	24	2.930,71	79	1.378,28	69	1.749,49	74
	5	2022	400.901,84	8.998,25	24	4.275,06	79	2.400,18	65	2.470,01	72
	5	2021	620.785,38	11.015,06	24	6.304,82	78	3.202,16	64	1.699,58	73
	5	2020	563.653,16	7.804,01	24	5.041,78	77	2.067,54	68	1.045,42	73
	5	2019	241.608,02	3.141,75	24	2.405,80	77	641,25	68	443,27	71
	5	2018	276.086,36	3.825,98	24	3.187,67	77	717,02	66	559,63	71
	5	2017	314.649,59	4.552,56	24	5.305,23	77	751,07	60	623,87	68
	5	2016	349.257,40	4.690,89	23	7.123,33	77	773,02	60	577,35	67
Kur'an kursu sayısı		2023	16.921	289		133		95		61	
	5	2022	16.672	282		128		94		60	
	5	2021	16.346	276	25	125	49	90	60	61	72
	5	2020	16.122	271	25	122	52	91	59	58	71
	5	2019	16.576	305	24	125	47	111	54	69	68
	5	2018	16.159	293	24	117	49	110	53	66	66
	5	2017	15.796	276	25	114	50	106	54	56	71
	5	2016	15.742	284	24	111	52	116	49	57	68
Kur'an kursuna devam eden kişi sayısı		2023	806.785	11.164	22	6.551	36	2.034	74	2.579	69
	5	2022	743.189	10.100	22	5.755	41	2.280	68	2.065	73
	5	2021	504.928	7.478	22	4.191	38	1.710	64	1.577	67
	5	2020	901.818	12.180	24	6.448	42	2.840	69	2.892	67
	5	2019	1.204.093	14.673	25	8.131	47	3.511	70	3.031	75
	5	2018	1.032.834	12.256	25	6.956	48	3.041	69	2.259	75
	5	2017	1.002.417	12.661	24	7.072	49	3.411	68	2.178	74
	5	2016	1.149.062	15.514	25	8.659	42	4.185	70	2.670	75
Bin kişi başına Kur'an kursuna devam eden kişi sayısı		2023	9,45	5,68	23	5,61	75	4,84	77	6,84	68
	5	2022	8,71	5,24	24	5,04	76	5,50	74	5,59	73
	5	2021	5,96	3,95	24	3,76	75	4,15	71	4,30	69
	5	2020	10,79	6,58	24	5,96	76	6,96	74	7,99	66
	5	2019	14,48	8,01	25	7,70	77	8,48	74	8,38	75
	5	2018	12,59	6,80	25	6,75	75	7,39	74	6,26	77
	5	2017	12,40	7,16	25	7,03	75	8,38	73	6,12	78
	5	2016	14,40	8,99	25	8,90	74	10,42	69	7,59	79

- 1 Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr / Veritabanları)
- 2 Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr / Bölgesel İstatistikler)
- 3 Türkiye İstatistik Kurumu, Kültür İstatistikleri
- 4 Kültür ve Turizm Bakanlığı (<https://www.ktb.gov.tr/>)
- 5 Diyanet İşleri Başkanlığı (www.diyaret.gov.tr)